

TALOUSARVIO 2022

TALOUSSUUNNITELMA 2023–2024
INVESTOINTISUUNNITELMA 2023–2024

Kunnanvaltuusto 13.12.2021

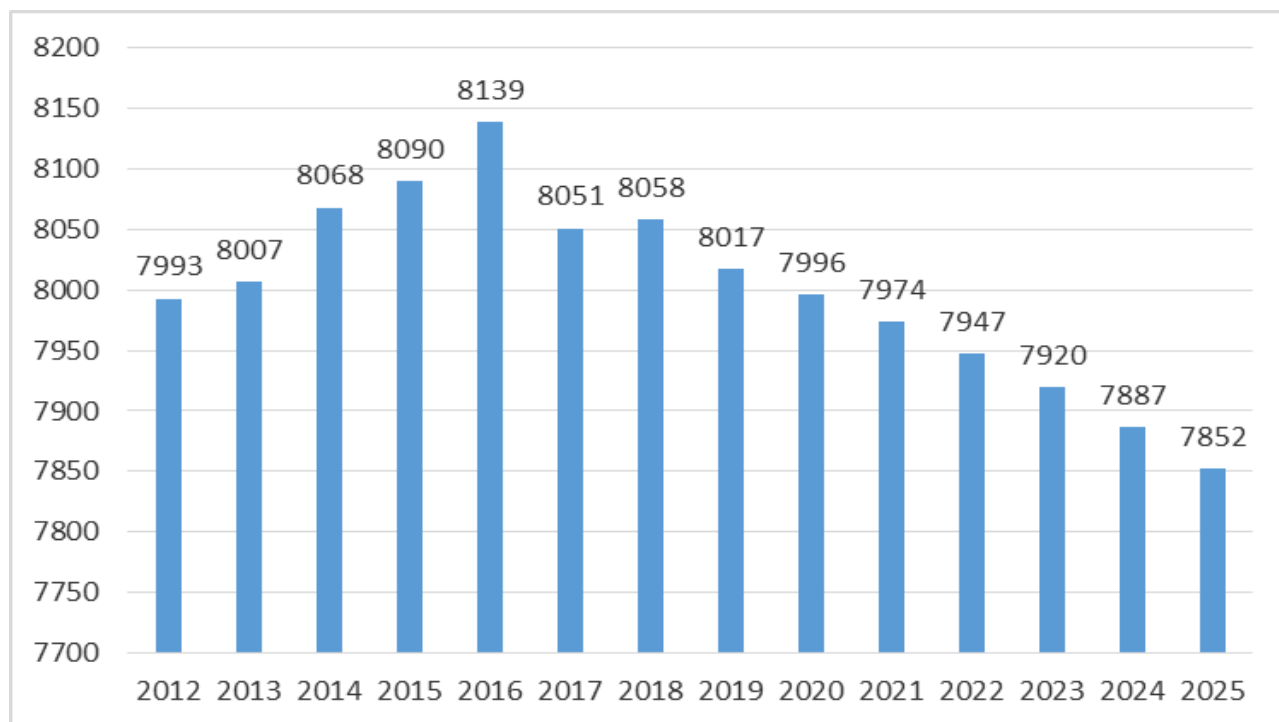
Sisällysluettelo

1 YLEISPERUSTELUT.....	2
1.1 ASUKKAAT JA TYÖPAIKAT	2
1.2 ARVIO TALOUDELLISESTA KEHITYKSESTÄ.....	4
Yleinen taloudellinen kehitys	4
Kuntien talouskehitys	5
Laihian kunnan talouskehitys	6
Talouden tasapainoa koskevat vaatimukset	8
1.3 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	10
Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus	10
1.4 KÄYTTÖSUUNNITELMAT JA TALOUSARVION TARKEMMAT TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	10
Talousarviomuutokset	10
Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet	10
Talousarvion seuranta ja raportointi	11
1.5 TALOUSARVION LASKENTAPERUSTEET	11
Poistosuunnitelma	11
Vesihuoltolaitos	11
Verotulot.....	11
Lainat	12
1.6 KONSERNIYHTIÖT	13
Laihian kunnan konserni.....	13
Tavoitteet vuodelle 2022.....	14
2 LAIHIAN KUNNAN STRATEGIA.....	15
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	17
3.1 KUNNANVALTUUSTO.....	17
3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA	18
3.3 KUNNANHALLITUS.....	19
3.4 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	24
3.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA	25
3.6 SIVISTYSLAUTAKUNTA	30
3.7 TEKNINEN LAUTAKUNTA	39
4 HENKILÖSTÖ.....	49
5 TULOSLASKELMA.....	51
6 RAHOITUSLASKELMA	52
7 INVESTOINTIOSA	53
8 LIITTEET	57

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 ASUKKAAT JA TYÖPAIKAT

Asukasluku

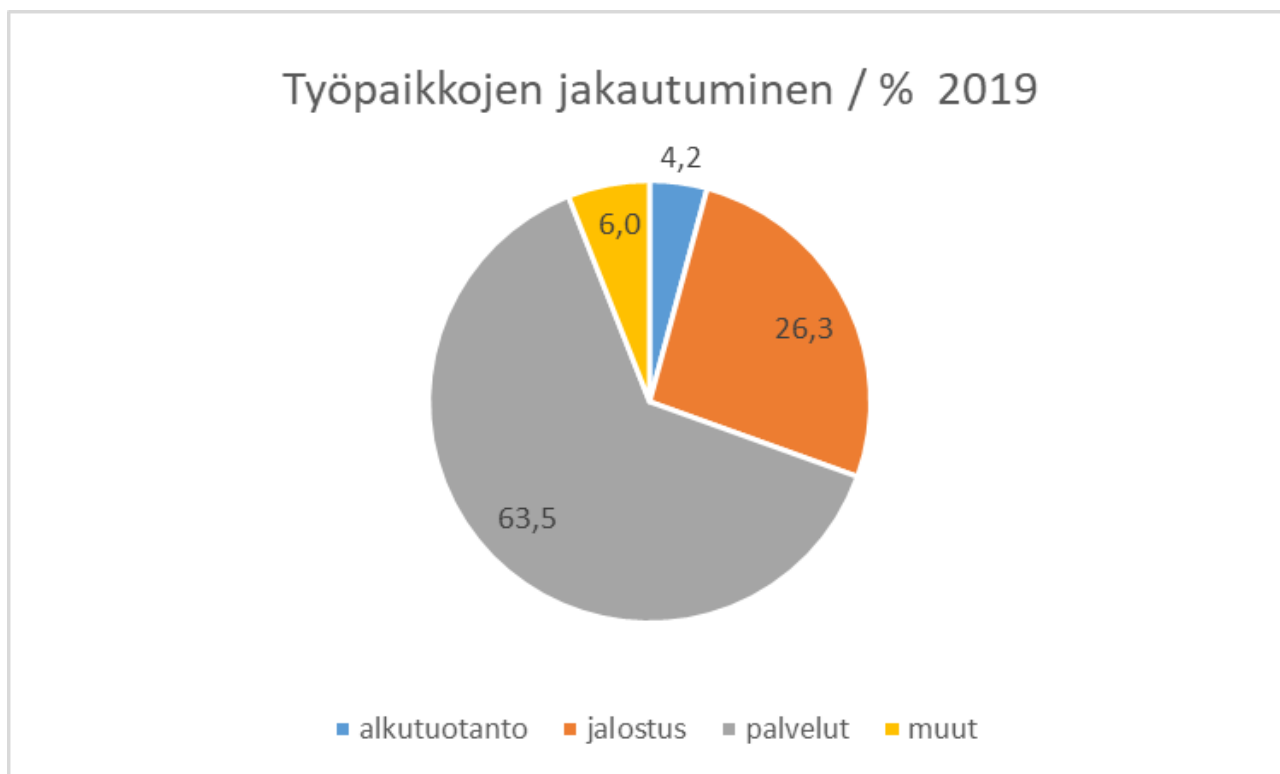
Lähde: Tilastokeskuksen väestön ennakkotilasto

Väestön ikäjakauma

Vuosi	Asukas- määrä	0 - 14 v	%	15 - 64 v	%	65 -	%
2012	7 993	1 556	19,5 %	4 912	61,5 %	1 525	19,1 %
2013	8 007	1 580	19,7 %	4 845	60,5 %	1 582	19,8 %
2014	8 070	1 638	20,3 %	4 818	59,7 %	1 614	20,0 %
2015	8 093	1 650	20,4 %	4 778	59,0 %	1 665	20,6 %
2016	8 139	1 677	20,6 %	4 752	58,4 %	1 710	21,0 %
2017	8 051	1 628	20,2 %	4 676	58,1 %	1 747	21,7 %
2018	8 058	1 619	20,1 %	4 663	57,9 %	1 776	22,0 %
2019	8 017	1 604	20,0 %	4 591	57,3 %	1 822	22,7 %
2020	7 996	1 586	19,8 %	4 537	56,7 %	1 876	23,5 %
9 / 2021	7 943	1 534	19,3 %	4 517	56,9 %	1 892	23,8 %

Lähde: Tilastokeskus

Työpaikat

Lähde: Tilastokeskus

31.12.2019 Laihian työvoiman määrä oli 3 654, joista työllisiä 3 399 ja työttömiä 255 henkilöä. Omassa kunnassa työssäkäyviä oli 1 203 ja muualta Laihialla työssäkäyviä 598. Omassa kunnassa työssäkäyvien osuus on 35,4 %.

Työttömyysaste

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	09/2021
Työttömyys %	5,4	7,0	8,5	9,1	9,3	8,0	6,2	6,2	10,0	5,6

1.2 ARVIO TALOUDELLISESTA KEHITYKSESTÄ

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talous kasvaa poikkeuksellisen nopeasti koronakriisistä toivuttaessa, tänä vuonna 3,7 prosenttia ja ensi vuonna 4,0 prosenttia. Kasvu ei kuitenkaan riitä palauttamaan tuotantoa aiemmalle kasvu-uralle. Kasvua hidastavat niin meillä kuin maailmalla tuotannon pullonkaulat ja niukkuus osaavasta työvoimasta. Nopean kasvun oloissa tavoite 60 000 lisätyöllisestä lähes toteutuu. Hintojen nopea nousu on pahin uhka hyvälle talouskehitykselle.

Palveluissa on edelleen reilusti toipumisvaraa, ja kotitalouksien kulutuksen kasvu suuntautuu loppu- ja ensi vuonna ennen muuta palveluihin. Palveluiden kasvua kuitenkin hidastaa työvoiman saatavuus. Osa palvelualojen työntekijöistä on siirtynyt korona-aikana muille aloille.

Työvoimapulan lisäksi kasvua hidastavat tuotannon pullonkaulat, joista pahin on pula mikrosiruista. Se rajoittaa varsinkin autojen tuotantoa ainakin vielä loppuvuoden ajan. Ajoittaisia saatavuusongelmia on myös monista muista tuotteista ja raaka-aineista. Maailmankaupan nopea kasvu on myös ruuhkauttanut kuljetukset ja nostanut rahtien hintoja.

Tuotantoa haittaavat pullonkaulat eivät yleensä kauan kestä, mutta tällä kertaa tilanne on vaikeampi. Samaan aikaan kysyntä on voimakkaasti kasvamassa koko maailmassa, kysynnän rakenne on muuttunut paljon lyhyessä ajassa, työvoima ei ole kaikkialla palannut markkinoille ja korona rajoittaa edelleen tuotantoa osassa tuotantoketjuja. Pullonkaulojen muodostuminen kertoo myös erittäin suuresta kysynnästä. Kova kysyntä on positiivinen riski ennusteessa. Kovista kasvuluvuista huolimatta isossa osassa talouksia tuotanto on edelleen alle potentiaalinen ensi vuonna. On mahdollista, että kasvusta tulee ennakoituakin nopeampaa.

Vahva kysyntä ja tuotannon pullonkaulat nostavat hintoja

Keskeiset riskitekijät talouskehityksessä liittyvät hintoihin tulevana vuosina. Hinnat ovat nousseet koronasta toivuttaessa selvästi nopeammin kuin mihin viime vuosina on totuttu. Ensin nousivat raaka-aineiden hinnat ja kesällä myös kuluttajahinnat. Yhdysvalloissa kuluttajahinnat ovat olleet yli viisi prosenttia viime vuotista korkeammalla ja euroalueellakin noin kolme prosenttia korkeammalla. Toistaiseksi kuluttajahintojen nousu on johtunut pääosin liikenteen ja energian hintojen noususta. Loppuvuonna hintojen nousu leviää kuitenkin laajemmalle. Kova kysyntä yhdistettynä tuotannon pullonkauloihin ja pulaan työvoimasta nostavat hintoja laajasti koko taloudessa. Raaka-aineissa pahin hintapiikki on kuitenkin ohitettu ja erityisesti energia ei enää ensi vuonna nosta kuluttajahintoja. Ylipäättään markkinat kyllä sopeutuvat kasvavaan kysyntään, joten hintojen nousu rauhoittuu ensi vuonna, vaikka erittäin hitaan inflaation aikaan ei palatakaan. Suomessa kuluttajahinnan nousevat tänä vuonna 1,8 prosenttia ja ensi vuonna 1,6 prosenttia.

Suomen vienti on kasvanut nopeasti alkuvuonna, mutta se on silti ollut lievä pettymys. Viennin arvon kasvu on ollut nopeaa, mutta se on ollut seurausta pääosin hintojen noususta. Viennin volyyymi on kasvanut kansainvälistä kysyntää hitaammin.

Ensi vuonna palkat nousevat Suomessa todennäköisesti selvästi enemmän kuin mihin viime vuosina on totuttu. Kova kysyntä ja työvoimapula nostavat sopimuskorotuksia ja lisäävät palkkaliukumia. Koronan jälkeinen työvoimapula vaivaa kuitenkin myös verrokkimaita, joten palkat nousevat aiempaa enemmän muuallakin. Ensi vuoden palkkojen nousu ei kustannuskilpailukykyä vielä merkittävästi vaaranna. Toki palkkojen nousun kanssa täytyy olla varovainen. Verrokkimaihin nähden liian korkeiden palkkakustannusten korjaaminen on kivuliasta ja kestää kauan, kuten 2010-luvulla opimme.

Työllisyys on kasvanut viimeisen reilun vuoden erittäin nopeasti. Viime vuoden kesän pohjilta työllisyys on kasvanut heinäkuuhun mennessä yli 100 000 henkeä ja ylittänyt vuoden 2019 tason jo noin 40 000 työllisellä. Tämä siitä huolimatta, että työvoimavaltaisten palveluiden kulutus ei ole vielä palautunut koronakriisistä. Työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste on nousemassa ensi vuonna 73,5 prosenttiin.

Hallituksen alkuperäisen työllisyystavoitteen 60 000 lisätyöllisestä puuttuisi siis heinäkuun luvuista enää noin 20 000 ja talouden toipuminen on jatkumassa vauhdilla. Kesän työllisyysluvut antavat luultavasti kuitenkin liian hyvän kuvan työllisyystilanteesta. Työllisyyden kasvu on tullut valtaosin osa- ja määräaikaisista työsuhteista, ja työllisten määrään ovat todennäköisesti vaikuttaneet koronatoimet, kuten työttömyysturvan suojaosan väliaikainen korotus sekä testaukseen, jäljitykseen ja rokotusten järjestämiseen työllistyneet.

Koronavuonna 2020 valtion velkaantuminen oli nopeaa, ja tilinpidon mukainen valtion alijäämä oli yli 13 miljardia euroa. Kiihtyvän talouskasvun myötä paraneva työllisyys ja kasvavat verotulot kääntävät alijäämän laskuun jo tänä vuonna, mutta alijäämä on edelleen poikkeuksellisen suuri. Suuri alijäämä on seurausta elvyttävästä talouspolitiikasta ja koronaepidemian hallinnan suurista kustannuksista. Myös kuntasektori kääntyy jälleen alijäämäiseksi tänä vuonna. Ensi vuonna valtion tilinpidon mukainen alijäämä pienenee 3,5 miljardiin euroon. Nopean talouskasvun myötä verotulot kasvavat ja menot vähenevät nopeasti. Lisäksi kansantalouden tilinpidon mukainen alijäämä on pienempi kuin budjettitalouden alijäämä, koska budjetissa näkyy hävittäjähankintojen kustannuksia jo ensi vuonna, kansantalouden tilinpitoon ne kirjautuvat vasta myöhemmin.

Lähde: Pellervon taloustutkimus

Kuntien talouskehitys

Kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee vuonna 2021 hieman viime vuoden ennätysellisistä lukemista, mutta pysyy kuitenkin yli miljardin euron paremmalla puolella. Vuosikate kattaa poistot reippaasti, mutta korkean investointitason vuoksi toiminnan ja investointien rahavirta jää noin 700 euroa miinukselle. Kuntien kassavarat ovat korkealla tasolla.

Valtiovarainministeriö oletti, että covid-19-epidemian vaikutukset reaali-talouteen päättyvät suurin piirtein kuluvan vuoden kesään mennessä. Kuntataloudessa koronaepidemia kuitenkin kasvattaa vuonna 2021 yhä kustannuksia, joita syntyy muun muassa rokottamisesta, rajavalvonnasta, potilaiden hoidosta ja varautumisesta. Menetyksiä aiheutuu myös esimerkiksi asiakasmaksujen menetyksistä. Koronan rajoitustoimien vuoksi joissakin kuntien toiminnoissa syntyy alkuvuonna kuitenkin myös säästöjä tai hoitovelan kasvua, joiden arviointi on kuitenkin hyvin hankalaa. STM:llä on käynnissä valtionavustushakemuskierrös, jolla on tarkoitus korvata kunnille koronaepidemiasta aiheutuneet välittömät kustannukset sosiaali- ja terveydenhuollossa. Myös muilla sektoreilla on käynnissä vastaavia avustusohjelmia.

Kuntien kustannuksia kasvattavat koronan ohella myös hallitusohjelman toimet sekä väestön ikääntymisestä ja palvelujen yhdenvertaisuudesta aiheutuvat paineet. Kuntien kustannustason arvioidaan nousevan kuluvana vuonna 2,6 prosenttia ja ansiotasoindeksi myös 2,6 prosenttia. Koronapandemian arvioidaan pienentävän kuntien maksu- ja myyntituloja noin 200 miljoonaa euroa vuonna 2021. Nettona toimintatulojen arvioidaan nousevan kuitenkin peräti 1,5 miljardia euroa, sillä valtionavustuksina maksettavat koronatuet kirjautuvat toimintatuottoihin ja ennusteessa niiden arvioidaan ajoittuvan lähinnä vuodelle 2021.

Verotulojen arvioidaan kasvavan kuluvan vuonna vahvasti, +5,1 prosenttia. Sekä yhteisövero että kiinteistövero kasvavat kuluvana vuonna yli 20 prosenttia. Peruspalvelujen valtionosuudet laskevat lähes

miljardilla, sillä koronatukia maksetaan kuluvana vuonna valtionavustusten kautta, eikä suorina valtionosuuksina.

Kuntatalouden tila heikkenee vuonna 2022, kun koronatuotot väistyvät kuntatalouden tulopohjasta ja verotulojen kasvu hidastuu noin yhteen prosenttiin. Vuosikate heikkenee noin miljardilla eurolla, tilikauden tulos painuu nolliin ja toiminnan ja investointien rahavirta näyttää noin 1,9 miljardin euron alijäämää. Talouden heikentyminen kohdistuu kuntakoko-ryhmittäisten painelaskelmien mukaan erityisesti isoihin yli 100 000 asukkaan kuntiin sekä 20 000–40 000 asukkaan kuntiin.

Kuntatalouden kehitysarviossa menokasvu on vuonna 2022 hyvin maltillista (+2,4 prosenttia), mikä johtuu oletuksesta, että koronavirustilanteen hoitoon kohdenneet lisäpanostukset poistuvat vuoden 2021 aikana. Koronamenojen poistuminen aiheuttaa toimintamenojen sisällä kuntatalouden ennusteeseen hieman erikoisia lukuja, sillä palkat kasvavat 4,4 prosenttia, ostot 0,1 prosenttia ja avustukset 1 prosenttia vuonna 2022. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksin arvioidaan kasvavan 2,2 prosenttia ja kuntien ansiotasoindeksin 2,5 prosenttia vuonna 2022. Kehitysarviossa korona-avustusten poistuminen vaikuttaa myös toimintatuloihin, jotka laskevat noin 8 prosenttia.

Lähde: Kuntaliitto Minna Punakallio

Laihian kunnan talouskehitys

Koronaviruspandemia osoitti kesään mentäessä hienoisia laantumisen merkkejä. Helpotus oli kuitenkin ennenaikainen, sillä syksyllä pandemia lähti uudelleen nousuun. Samaan aikaan rajoitustoimia alettiin purkaa ja nyt pandemiaa pyritään hillitsemään täsmäkeinoin aina siellä, missä viruksen ilmaantuvuus nousee. Viime aikoina asiantuntijat ovat ennakoineet, että pandemia ei helpota ainakaan tulevan talven aikana. Laihia on kuitenkin säästynyt pahimmilta virusryppäiltä.

Kunnan on saatava kuluvan tilinpäätösvuoden aikana taseessa oleva kumulatiivinen alijäämä katettua. Alijäämää on saatu vuosien 2019–2020 aikana kurottua reilusti umpeen. Tilinpäätöksen 2020 jälkeen alijäämä oli noin 560 000 euroa. Kunta haki Valtiovarainministeriöltä kuntalain muutokseen perustuvaa pidennystä kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi. Kunta sai Valtiovarainministeriöltä hylkäävän päätöksen 23.11.2021. Tämän hetkisen ennusteen mukaan tilikauden 2021 ylijäämän jälkeen kumulatiivinen alijäämä olisi saatu kurottua kiinni.

Talousarvion mukaisesti tilikauden ylijäämäksi arvioitiin 924 540 euroa. Vuoden aikana verotulojen kehitys on ollut positiivista. Kuntaliiton ennusteen mukaan verotulot olisivat nousemassa noin 1,1 miljoonaa euroa talousarviota suuremmaksi ja valtionosuuden ylitys olisi noin 120 000 euroa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriön julistaman covid 19 -valtionavustuksen arvioidaan Laihian osalta olevan yli 0,5 miljoonaa euroa. Kunta on saanut erilaisiin hankkeisiin kuluvalle vuodelle vajaa 200 000 euroa. Näitä ei ole vielä tuloutettu käyttötalouteen, joten niiden tulouttaminen nostaa tulo-rahoitusta. Kunta on päättänyt omaisuuden myynneistä ja apporttisiirroista siten, että satunnaiset tuotot tulevat olemaan noin 150 000 euroa talousarviota suuremmat. Toisaalta hyvinvointilautakunta esittää 1,7 miljoonan euron ja sivistyslautakunta 0,6 miljoonan euron lisäyksiä talousarvioon.

Verotulojen kehitys on pitkään ollut Laihian kunnalle erityisen tärkeää, koska kunnan valtionosuustulo per kuntalainen on ollut useina vuosina hyvin matala verrattuna vastaavankokoisten kuntien tai Pohjanmaan alueen kuntien keskimääräiseen valtionosuuteen. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että kuluvan vuoden kuntaveroennuste on positiivinen. Talousarviovuonna 2022 sekä Kuntaliiton että Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Laihian kunnan verotulot jatkavat positiivista kehitystä. Talousarvion valtionosuus on arvioitu Valtiovarainministeriön ennusteen mukaisesti.

Vuoden 2021 talousarviossa satunnaisiin tuottoihin on kirjattu 500 000 euroa. Summa koostuu Siskontien palveluasuntojen myynnistä KOY Laihian Vuokrataloille. Kunnanvaltuusto teki päätöksen apporttisiirrosta kokouksessaan 16.11.2020 ja siirrosta kirjattiin noin 525 000 euroa satunnaisiin tuottoihin. Toukokuussa kunta myi ulkopuoliselle taholle osuutensa Asunto Oy Laihianraitti I:sta. Myynnistä kirjattiin satunnaisiin kuluihin noin 257 000 euron myyntitappio. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 15.11.2021 Loihde Oyj:n osakkeiden ja kahden metsätilan apporttisiirrosta Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle. Omistusoikeus siirryy 31.12.2021. Siirroista kirjataan satunnaisiin tuottoihin noin 400 000 euroa.

Toimintakatteen kasvu on vuodesta 2010 alkaen vaihdellut -2,0 – 9,5 % välillä. Vuonna 2020 toimintakate nousi 2,9 %. Vuoden 2021 kasvuennuste on 3,4 %. Talousarviovuonna 2022 toimintakatteen ennustetaan nousevan 3,5 %. Sekä ennusteen 2021 että talousarvion 2022 toimintakatteen noususta suurin osa tulee sosiaali- ja terveystalouksista. Varsinkin erikoissairaanhoidon sekä vammaisten ja vanhusten tehostetun palveluasumisen kustannukset ovat kovassa kasvussa.

Laihian kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.6.2020 päätöksen siirtää kunnan kaikki sote-toiminnot Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään 1.1.2022 alkaen. Siirtoa on valmisteltu koko kuluva vuosi kiivaalla tahdilla. Odotettavaa on, että siirron vuodenvaihteessa toteutuessa, kaikki rakenteet uudessa hyvinvointikuntayhtymässä eivät vielä ole valmiina. Pitkään tullaan toimimaan siten, että kunnan ja hyvinvointikuntayhtymän toiminnot limittyvät edelleen toisiinsa. Kunnan talouteen siirto tekee huomattavan muutoksen. Kunta sai hyvinvointikuntayhtymästä ensimmäisen, alustavan talousarvioehdotuksen vasta lokakuun alkupuolelta. Sen jälkeen talousarviota päivitettiin kaksi kertaa. Lopulta Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän talousarvio täsmentyi 30,2 miljoonaan euroon. Rahoitusvastuu sote-toiminnoista jää vuodelle 2022 edelleen kuntiin.

1.1.2023 alkaen Suomeen perustetaan hyvinvointialueet, jolloin sote-toimintojen rahoitusvastuu siirryy pois kunnilta. Tästä johtuen suunnitelmavuoden 2023 toimintakate Laihian kunnassa laskee 61,3 %. Muutoksen yhteydessä osa kunnallisverotuotoista siirryy hyvinvointialueille. Tämän hetkinen arvio laskusta on 12,39 %-yksikköä. Lopullinen osuus selviää vuoden 2022 aikana. Myös osa yhteisöverotuotoista siirretään hyvinvointialueille. Kunnille maksettavat valtionosuudet muuttuvat kokonaan. Kuntaliitto ja Valtiovarainministeriö ovat tehneet tulevista valtionosuuksista laskelmia, joita on käytetty pohjana taloussuunnitelmavuosien valtionosuusluvussa.

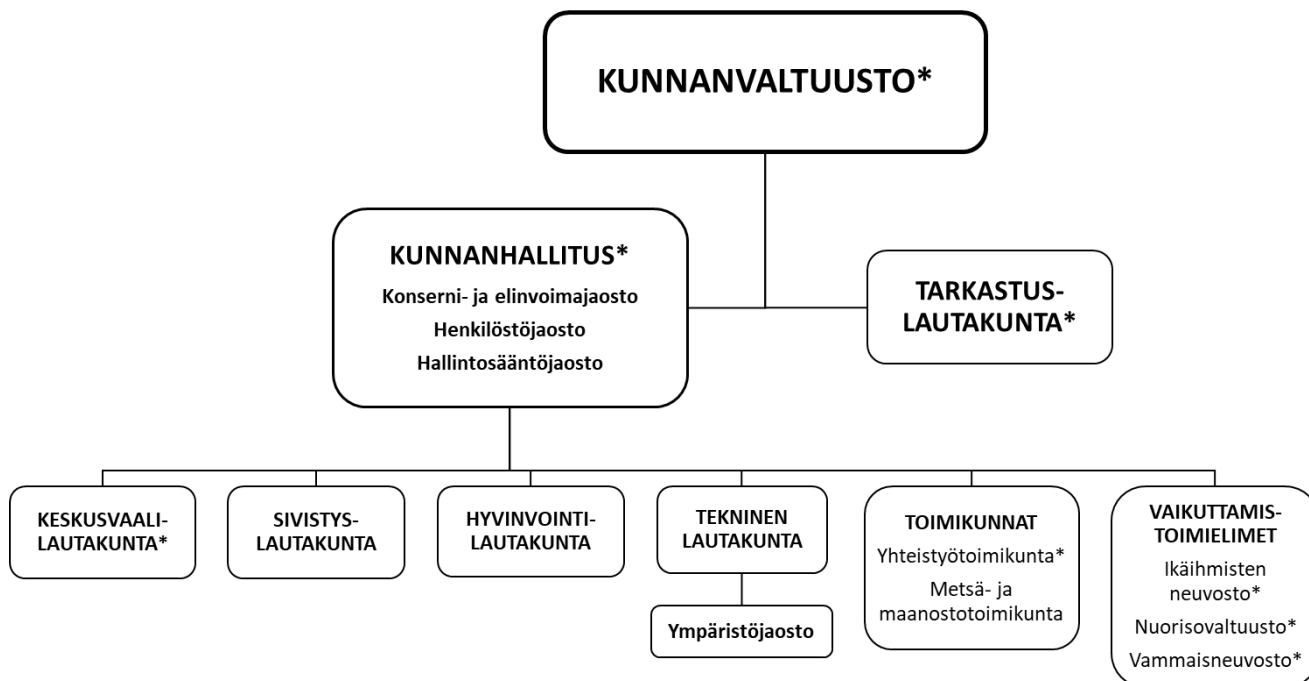
Kunnanvaltuusto piti kunnallisveroprosentin vuodeksi 2022 ennallaan 21,75 prosentissa. Kiinteistöveroprosentit pysyvät samoina kuin vuonna 2021. Vakinaisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti on 0,6 % ja yleishyödyllisessä käytössä olevan rakennuksen veroprosentiksi päätettiin nyt neljättä vuotta peräkkäin 0,0 %.

Investointiesityksessään lautakunnat esittävät yhteensä 3 073 640 euron nettoinvestointeja. Rakennuksiin kohdistuvat investoinnit liittyvä lähinnä peruskorjauksiin. Suurin osuus esitetyistä investoinneista kohdistuu kunnallistekniikkaan. Koska kunnan investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahalla, ensi vuonna nostetaan 3 000 000 euron talousarviolaina. Toisaalta lyhennysten osuus on lähes samansuuruinen, joten kokonaislainamäärä ei nouse.

1.8.2021 astui tehtäviin uusi kunnanvaltuusto. Samalla Laihian kunnassa otettiin käyttöön uusi toimielinmalli. Kunnanvaltuusto teki asiasta päätöksen kokouksessaan 15.6.2020. Tekninen ja rakennus- ja ympäristölautakunta yhdistettiin tekniseksi lautakunnaksi. Lautakunnan alaiseksi perustettiin kolmijäseninen ympäristöjaosto. Kirjasto- ja kulttuuritoimi sekä vapaa-aikalautakunta muodostivat uuden hyvinvointilautakunnan, johon myös entisen perusturvalautakunnan alaiset toiminnot kuuluvat 31.12.2022 saakka. Sivistyslautakuntaan jäivät koulutoimi ja varhaiskasvatus. Jaostoihin ja toimikuntiin tehtiin joitain muutoksia ja koulujen johtokunnat lakkautettiin.

Laihian kunnan toimielimet 1.8.2021 alkaen

*kuntalain, yhteistoimintalain tai vaalilain mukainen pakollinen toimielin

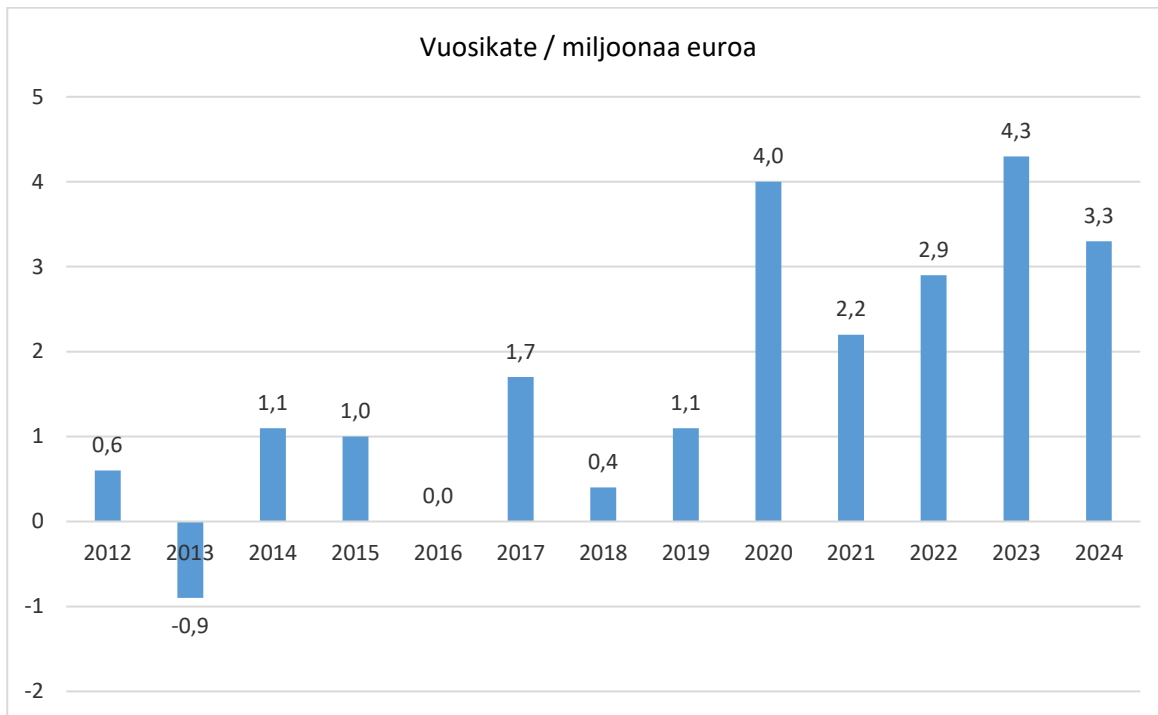
Talouden tasapainoa koskevat vaatimukset

Kuntalain 110 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

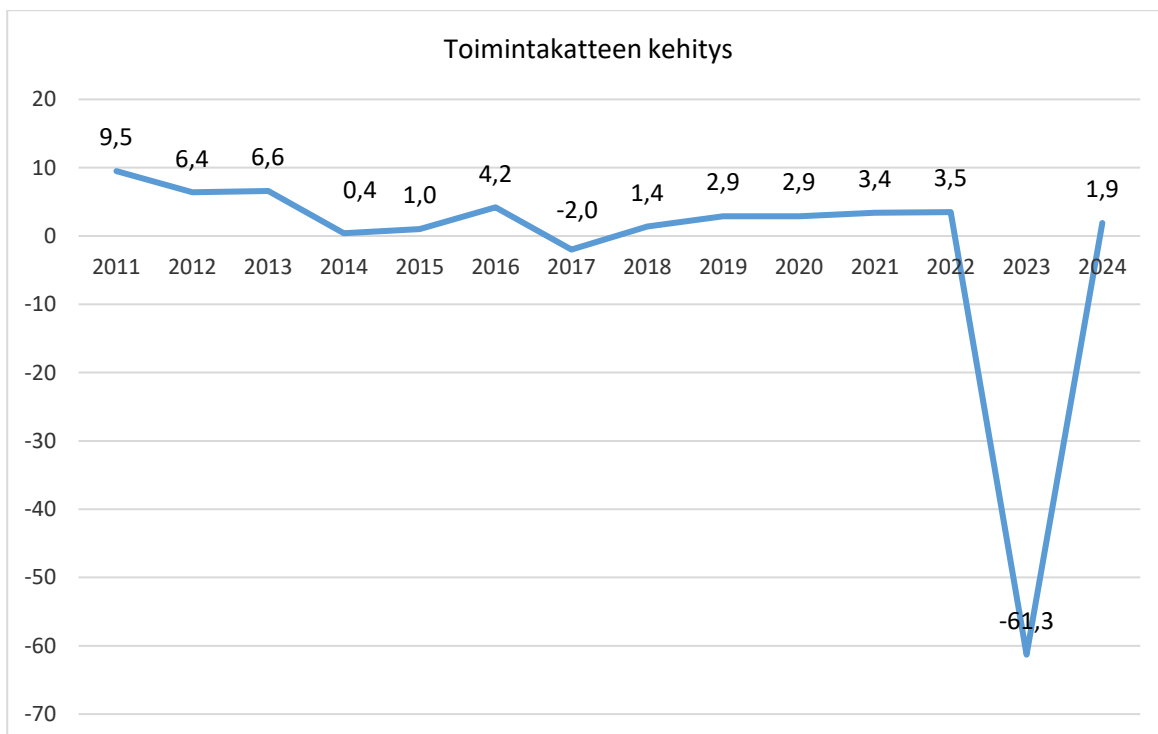
Laihian kunnan taseeseen on kertynyt alijäämää tilinpäätöksessä 2016. Vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen alijäämä on noin 560 000 euroa. Kuntalain säädöksen mukaan tämä alijäämä on katettava tilinpäätökseen 2021 mennessä. Vuosien 2019–2021 aikana kunta on tehnyt monenlaisia talouden tasapainotustoimia sekä myynyt tai siirtänyt apporttina omaisuutta. Tarkemmat tiedot toimenpiteistä on kirjattu talousavionkirjaan 2021.

Kunta haki Valtiovarainministeriöltä kuntalain muutokseen perustuvaa pidennystä kumulatiivisen alijäämän kattamiskauteen. Kunta sai Valtiovarainministeriöltä hylkäävän päätöksen 23.11.2021. Tämän hetkisen ennusteen mukaan tilikauden 2021 ylijäämän jälkeen kumulatiivinen alijäämä olisi saatu kurottua kiinni.

Vuosikate (milj. euroa)

Toimintakatteen kehitys (%)

1.3 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

KÄYTTÖTALOUSOSA

Määrärahat

Tehtäväaluekohtaisesti toimintakate yhteensä (ulkoinen + sisäinen)

Toiminnalliset tavoitteet

Tehtäväaluetasolle määriteltyjen toiminnallisten tavoitteiden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022.

INVESTOINTIOSA

Määrärahat

Määräraha hankekohtaisesti, jos hankkeen suuruus on rakennusten osalta vähintään 200 000 €, kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta vähintään 100 000 € ja muiden hankkeiden osalta vähintään 70 000 €. Pienempien hankkeiden osalta talousarvio sitoo hankeryhmäkohtaisesti. Useammalle vuodelle kohdistuvassa hankkeessa sitoo hankkeen kustannusarvio. Investointiraja on 10 000 €.

TULOSLASKELMAOSA

Verotulot

Valtionosuudet

Rahoitustuotot ja -kulut nettona

RAHOITUSOSA

Antolainojen muutokset bruttona

Lainakannan muutokset bruttona

1.4 KÄYTTÖSUUNNITELMAT JA TALOUSARVION TARKEMMAT TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Kun valtuusto on vahvistanut talousarvion, tulee toimielinten päättää talousarvioehdotuksen laadintavaiheessa tehtyjen käyttösuunnitelmien tarkistamisesta vastaamaan valtuuston hyväksymää talousarviota. Taloussäännön mukaisesti käyttösuunnitelmilla jaetaan talousarvion tehtäväalueiden tavoitteet sekä määrärahat kustannuspaikoille osamäärärahoiksi. Kunnanhallitus antaa talousarvion täytäntöönpanoon liittyviä tarkempia ohjeita tammikuun alussa.

Talousarviomuutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita tai tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet

Kunnan taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain 13. luku, kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston antamat sitovat ohjeet, kunnan hallintosääntö, talousarvio ja

taloussuunnitelma, poistosuunnitelma sekä kunnanvaltuuston ja -hallituksen antamat muut määräykset ja ohjeet.

Talousarvion seuranta ja raportointi

Talousarvion toteutumasta raportoidaan osavuosikatsausten muodossa kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljän kuukauden välein. Osavuosikatsaukset sisältävät raportoinnin sekä taloudellisten että toiminnallisten tavoitteiden toteutumasta. Osavuosikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle raportoidaan kerran kuukaudessa oleellimmat kunnan talouteen liittyvät asiat. Kunnanhallitus antaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä tarkempia ohjeita talouden seurannasta ja raportoinnista.

1.5 TALOUSARVION LASKENTAPERUSTEET

Poistosuunnitelma

Poistot on laskettu talousarvioon Laihan kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisina. Poistosuunnitelma uusittiin vuonna 2016. Poistosuunnitelmaan tehtiin Muita pitkävaikutteisia menoja koskeva lisäys vuonna 2018.

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen peruspääoman korko on 2,20 %.

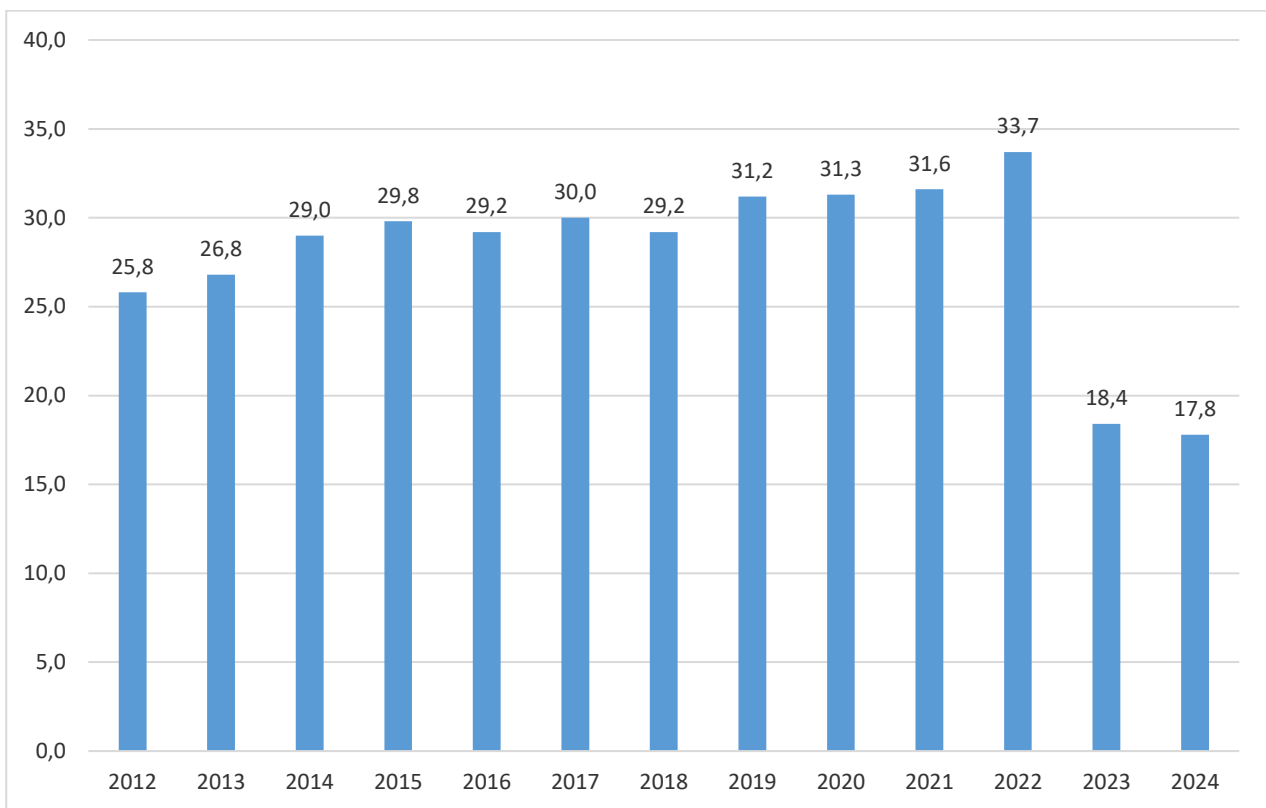
Verotulot

Verotulojen kehitys 2012–2024

Vuosi	Kunnallis- vero	Muutos %	Yhteisö- vero	Muutos %	Kiinteistö- vero	Muutos %	Verot yht	Muutos %
2012	23 625 122		1 008 033		1 168 124		25 801 279	
2013	24 597 560	4,0	1 105 970	8,9	1 217 937	4,1	26 921 467	4,2
2014	26 577 000	7,4	1 111 912	0,5	1 325 748	8,1	29 014 660	7,2
2015	27 383 111	2,9	1 090 390	-2,0	1 351 518	1,9	29 825 019	2,7
2016	27 053 619	-1,2	933 132	-16,9	1 226 901	-10,2	29 213 652	-2,1
2017	27 660 375	2,2	1 132 751	17,6	1 217 855	-0,7	30 010 981	2,7
2018	26 937 899	-2,7	1 014 568	-11,6	1 233 572	1,3	29 186 039	-2,8
2019	28 709 000	6,2	1 085 000	6,5	1 381 000	10,7	31 175 000	6,4
2020	28 890 556	0,6	1 045 649	-3,8	1 355 037	-1,9	31 291 242	0,4
TA2021	28 952 500	0,2	1 226 000	14,7	1 416 000	4,3	31 594 500	1,0
TS2022	31 153 500	7,1	1 016 000	-20,7	1 499 500	5,6	33 669 000	6,2
TS2023	16 158 000	-92,8	756 000	-34,4	1 520 000	1,3	18 434 000	-82,6
TS2024	16 094 000	-0,4	690 000	-9,6	1 622 000	6,3	18 406 000	-0,2

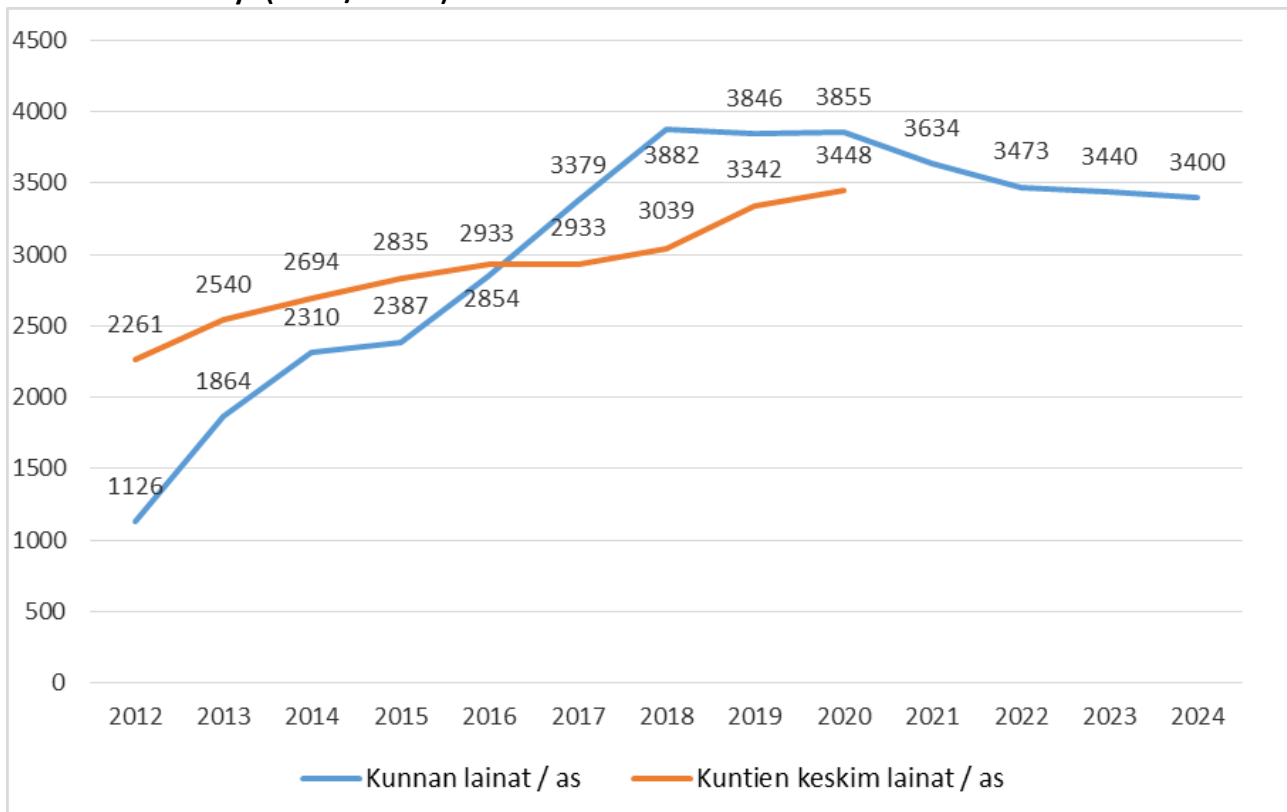
Suomeen perustetaan 1.1.2023 hyvinvointialueet, joihin siirtyvät kaikki sote-toiminnot. Rahoitusvastuu sote-toiminnoista siirtyy myös hyvinvointialueille. Tämän takia kuntien veroprosenttia vähennetään tämän hetkisen tiedon mukaan 12,39 %-yksikköä. Myös yhteisöverotuotoista osa siirretään hyvinvointialueille.

Verotulot yhteensä v. 2012–2024 (milj. euroa)

Lainat

Lainamäärän kehitys (euroa/asukas):

1.6 KONSERNIYHTIÖT

Laihian kunnan konserni

TYTÄRYHTEISÖT		OSAKKUUSYHTEISÖT		KUNTAYHTYMÄT	
Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot	100 %	Kiinteistö Oy Säästökirja	25,1 %	Pohjanmaan Hyvinvointi-kuntayhtymä	4,14 %
Laihian Nuuka Lämpö Oy	100 %	Laihian Painehalli Oy	40 %	Pohjanmaan Liitto	3,73 %
Poronkankaan Vesi Oy	57,5 %	Asunto Oy Laihianraitti II koko omistus KOY Laihian Vuokratalojen kautta	24,6 %	Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	3,56 %
Laihian VSS-Tilat Oy 7,14 % omistuksesta KOY Laihian Vuokratalojen kautta	90 %				
Kiinteistä Oy Laihian Virastokeskus 2,56 % omistuksesta KOY Laihian Vuokratalojen kautta	86,6 %				

Tavoitteet vuodelle 2022

Omistajapoliittiset linjaukset

Yhteisö

Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot

Tavoitetaso

Toiminnan tulee olla kannattavaa

Asuntojen käyttöaste vuoden aikana

- 98,5 % vuokratalojen asunnot
- 85,0 % välivuokrausasunnot

Asiakastyytyväisyys

- Kysely joka viides vuosi
- Tavoite 3 (arviointiasteikko 1–5)

Asuntokannan kunnosta huolehtiminen

Seudullisesti kilpailukykyinen vuokrataso

Vuosikorjauskustannukset

Tukea kunnan asumiseen ja palveluihin liittyviä tarpeita.

Vuosina 2013–2025 erityisesti tarpeita, jotka koskevat erityisryhmiä sekä ikääntyvää väestöä.

Laihian Nuuka Lämpö Oy

Toiminnan tulee olla kannattavaa

Energian hinta Energiateollisuus ry:n tilaston keskiarvon alapuolella. Keskiarvo yrityksiltä, joiden myymä kaukolämpö on tuotettu pääosin erillistuotannolla.

Laitosten ja verkoston kunnosta huolehtiminen siten, että kaukolämmön käyttökeskeytyksiä ei synny lämmityskaudella.

Poronkankaan Vesi Oy

Hyvänlaatuisen veden toimittaminen häiriöttömästi

Veden hinnalla katetaan vain käyttökulut (omakustannushinta) ja mahdolliset investoinnit veden toimituksen turvaamiseksi.

2 LAIHIAN KUNNAN STRATEGIA

Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 26.3.2018 kuntastrategian vuosiksi 2018–2022.

NÄILLE RAKENNAMME

Komiasti nuuka

Laihian markka on päivittynyt euroaikaan,
mutta sisin on säilynyt:
Laihialla osataan tehdä asiat taloudellisesti ja tehokkaasti.

Hyvinvoiva

Toimivat peruspalvelut ja
vapaa-ajanviettopaikat
sekä kattavat harrastus-
mahdollisuudet rakentavat
hyvinvoinnin perustan

Yhteisöllinen

Laihialla kökkähenki elää ja voi hyvin -
niin kunnan, kuntalaisten kuin
yhteisöjenkin toiminnassa.

Viihtyisä

Kunta kahden maakunnan rajalla on lähellä
kaikkea, silti rauhallinen, puhdas ja
turvallinen

Pieni ja ketterä

Asiat hoituvat nopeasti ja asiakaslähtöisesti, oli
sitten kysymyksessä tonttiasiat, päivähoitopaikan
järjestäminen tai mikä tahansa kuntalaista, yritystä
tai yhteisöä askarruttava asia:
Kunnantalon ovet ovat avoinna!

Tavoitteet	Kuntalaisten hyvinvointi	Kunnan vetovoimaisuus	Talouden tasapaino
Asiakasarvot	Turvallinen arki	Toimiva palveluverkko ja ympäristö	
	Keskusteleva kunta	Tilaa toimia ja hengittää	
Prosessit	Johdonmukainen päätöksenteko	Maankäytön suunnitelmallisuus	Hankinta-strategian luominen
	Luovat, aktiiviset ja taloudelliset ratkaisut palveluiden kehittämiseksi	Osallistaminen ja yhteisöllisyyden edistäminen	
	Elinkeinostrategian aktiivinen toteuttaminen	Aktiivinen, suunnitelmallinen ja avoin viestintä	
Resurssit ja osaaminen	Yhteiset pelisäännöt	Varhainen puuttuminen	Suunnitelmallinen kaavoitus
	Strategiaan sitoutuminen	Kodin ja koulun aktiivinen yhteistyö	Aktiivinen vuoropuhelu eri tahoihin
	Sääntöjen ja lakien tuntemus	Monialaisuuden hyödyntäminen	Viestintäosaaminen ja välineistö
	Toimivat ohjeet ja niiden noudattaminen	Mahdollisuuksien tunnistaminen	Hankintaosaaminen
	Ajantasainen koulutus	Rohkeus, uudistushakuisuus ja ennakkoluulottomuus tehdä asioita	Elinkeino- ja hankintastrategian huomioiminen hallintokuntien toiminnassa ja päätöksenteossa
	Vaikuttamistoimielinten ja yhteisöjen toimintaedellytysten huomioiminen	Oman pelikentän tunteminen	
Vuorovaikutus yritysten / yrittäjien kanssa			

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 KUNNANVALTUUSTO

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päätöksentekoeelin. Kunnanvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2022–2024

Kunnat ovat suunnittelukauden aikana poikkeuksellisen isossa muutoksessa. 1.1.2023 perustetaan Suomeen hyvinvointialueet, jotka ottavat tehtäväkseen kunnilta sosiaali- ja terveydenhoidon sekä palo- ja pelastustoimen tehtävät. Muutoksen jälkeen kunnat eivät osallistu kyseisten toimintojen päätöksentekoon millään tavalla. Myös hyvinvointialueiden rahoitusvastuu siirtyy valtiolle.

Tässä vaiheessa hyvinvointialueiden rahoitus ei ole vielä täysin kirkasta, mutta arvio on, että varsinkin jatkossa Pohjanmaan hyvinvointialueen resurssit tulevat niukkenemaan nykyisestä. Hyvinvointialueilla ei ole verotusoikeutta, vaikka niille siirtyy isoja osia kuntien kustannuksista. Kustannusten rahoittamista varten kunnista siirtyy hyvinvointialueille kunnallisvero- ja yhteisöverotuottoja sekä valtionosuutta. Näiden määrät tarkentuvat vuoden 2022 aikana.

Pohjanmaan alueella muutos tapahtuu jo 1.1.2022 kun alueen kunnat siirtävät sosiaali- ja terveydenhoidon tehtävät vapaaehtoiseen Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymään. Toimintojen rahoitusvastuu säilyy vuoden 2022 aikana edelleen kunnilla. Kuluvan syksyn aikana on käyty tiivistä keskustelua hyvinvointikuntayhtymän kunnille osoittamasta talousarviosta.

Laihian kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 15.6.2020 uudesta toimielinorganisaatiosta, joka tuli voimaan 1.8.2021. Organisaatioon tulee vielä sosiaali- ja terveydenhuollon siirtymisestä johtuvat muutokset 1.1.2022 alkaen. Tämä on ensimmäinen uuden toimielinorganisaation mukainen talousarvio.

Vaasan ympäristö on tulevina vuosina erittäin mielenkiintoisessa vaiheessa, kun moottoritien alkupäähän varattu akkuteollisuuden alue lähtee kehittymään. Tämän odotetaan heijastavan positiivisesti myös ympäristön kuntiin, Laihia mukaan lukien. Valtuuston tulee varautua mm. siihen, että alueelle tulee uusia asukkaita ja palveluiden tarve kasvaa. Laihian tulee kehittää kuntaa siten, että kunta kykenee nopeasti vastaamaan kehityksen mukanaan tuomiin haasteisiin.

Valtuuston keskeisenä tehtävänä suunnitelmakaudella on linjata muuttuvassa tilanteessa tulevaisuuden kunnan palvelut. Päätöksenteon tueksi tarvitaan suunnitelmallista ja aktiivista toiminnan raportointia ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien monipuolistamista. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen luo pohjaa päätöksenteon läpinäkyvyydelle ja mahdollistaa osaltaan päättäjien laaja-alaisen tiedonsaannin.

Painopistealueet 2022–2024:

- kuntalaisten hyvinvointi
- kunnan vetovoimaisuus
- talouden tasapaino

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2022–2024:

- muutoksessa olevan kunnan tehtävien linjaus, priorisointi ja taloudellinen resursointi
- uuden kuntastrategian luominen ja jalkauttamisen aloitus

Tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Valtuusto päättää kunnan strategiasta.
- Strategian toteuttamisesta ja merkittävistä asiakokonaisuuksista järjestetään valtuustolle iltakouluja.
- Aktiivinen vaikuttaminen kunnan muutokseen tulevaisuudessa.

1100	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***	0	0
Kulut	-57 047	-67 896	-99 164	-99 164	146,1 %	-100 651	-102 161
Netto	-57 047	-67 896	-99 164	-99 164	146,1 %	-100 651	-102 161
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-35 080	-47 412	-77 674	-77 674	163,8 %		
Netto	-35 080	-47 412	-77 674	-77 674	163,8 %		
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-21 967	-20 484	-21 490	-21 490	104,9 %		
Netto	-21 967	-20 484	-21 490	-21 490	104,9 %		

3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Esittelijä: Lautakunnan puheenjohtaja

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa sekä valmistelee kunnanvaltuuston päätettäväksi vuosittain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta myös arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2022–2024:

- Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymä aloittaa toimintansa 1.1.2022.
- Valtionosuuksien koronakompensaatio lakkaa vuonna 2022, joten talouden tasapainon seuranta tiivistyy.

Painopistealueet 2022–2024:

- kunnan sote-palveluiden järjestäminen uudessa organisaatiomallissa
- kuntaan jäljelle jäävien palveluiden organisointi

Tavoitteet ja toimenpiteet 2022:

- talouden tasapainon seuranta
- valtuuston asettamien tavoitteiden seuranta
- valtuuston päätösten noudattaminen

1200	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***	0	0
Kulut	-13 971	-22 002	-22 000	-22 000	100,0 %	-22 330	-22 665
Netto	-13 971	-22 002	-22 000	-22 000	100,0 %	-22 330	-22 665
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0			***		
Kulut	-13 833	-21 912	-22 000	-22 000	100,4 %		
Netto	-13 833	-21 912	-22 000	-22 000	100,4 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-138	-90	0	0	0,0 %		
Netto	-138	-90	0	0	0,0 %		

3.3 KUNNANHALLITUS

Tehtäväalue: 1300 Luottamushenkilöjohto

Kustannuspaikat: Kunnanhallitus, henkilöstöjaosto, konserni- ja elinvoimajaosto, yhteistyötoimikunta, verotus, yhteistoimintaosuudet, maaseututoimi, vaikuttamistoimielimet (ikäihmisten neuvosto ja vammaisneuvosto)

Esittelijä: Kunnanjohtaja kunnanhallituksen sekä konserni- ja elinvoimajaoston esittelijä
Henkilöstöpäällikkö henkilöstöjaoston ja yhteistyötoimikunnan esittelijä

Toiminta-ajatus

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta kuntastrategian mukaisesti. Se johtaa kuntakonsernia siten, että palveluverkosto on toimiva, talouden tasapaino säilyy, kuntaa kehittävät toimenpiteet toteutuvat ja kunnan elinvoimaisuus paranee. Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata omistajaohjauksen käytännön toiminnoista sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etuja ja edustaa kuntaa työnantajana sekä vastaa henkilöstöpolitiikasta.

Tehtäväalueen määrärahoista katetaan koko kuntaa koskevia yhteistoimintaosuuksia, kuten Suomen Kuntaliiton, Pohjanmaan liiton, Vaasan seudun Kehitys Oy:n ja Yhyres-kehittämisyhdistys ry:n maksuosuuksia. Lisäksi määrärahoista katetaan verotuksen ja maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntaosuusmaksuja sekä työterveyshuollon kustannuksia. Yhteistoimintaosuusmaksuja tehtäväalueella on yhteensä 495 500 euroa.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2022–2024:

- sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristön muutokset
- edellä mainitusta johtuen kuntien rahoituksen iso muutos
- kuntiin jäävien palveluiden kehittäminen
- kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen
- kunnan asukasluvun kehittyminen

Tavoitteet 2022:

- hallinto- ja henkilöstöosaamisen vahvistaminen hallintokunnissa
- kunnan talouden tasapainon säilyttäminen
- markkinointistrategian osoittamien toimien aloittaminen
- osallisuuden toimintarakenteet kuntatasolla
- osallistuminen maakunnan vaikuttamistoimielinten ja asiakasraatien toimintaan
- hyvinvoinnin säännöllinen seuranta

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Vahvistetaan esimiesten hallinto- ja henkilöstöosaamista ja kohdistetaan henkilöstöpäällikön työ haastavimpiin kohteisiin.
- Jatketaan talouden tasapainon ylläpitämistä kaikilla osa-alueilla.
- Laaditaan toimenpiteet markkinointistrategian jalkauttamiseksi.
- Markkinoinnin tehostaminen.
- Markkinointiyhteistyön tiivistäminen konserniyhtiöiden kanssa ja ohjaus tytäryhteisöille saattaa nettisivut ajan tasalle. Huomioitava erityisesti asuntotarjonta.
- Vaikuttamistoimielinten edustukset eri työryhmissä.
- Kunnan ja järjestöjen säännöllinen yhteistyö kumppanuuspöytä-mallin avulla.
- TEAvisarin ja muun indikaattoritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja seurannassa.

1300	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	136 700	100 000	70 000	70 000	70,0 %	71 050	72 116
Kulut	-1 132 560	-1 087 489	-1 116 447	-1 116 447	102,7 %	-1 112 894	-1 129 587
Netto	-995 860	-987 489	-1 046 447	-1 046 447	106,0 %	-1 041 844	-1 057 471
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	136 700	100 000	70 000	70 000	70,0 %		
Kulut	-1 108 684	-1 068 596	-1 094 233	-1 094 233	102,4 %		
Netto	-971 984	-968 596	-1 024 233	-1 024 233	105,7 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-23 876	-18 893	-22 214	-22 214	117,6 %		
Netto	-23 876	-18 893	-22 214	-22 214	117,6 %		

Tehtäväalue: 1500 Keskushallinto

Kustannuspaikat: Keskustoimisto ja taloustoimisto

Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto huolehtii kunnanvaltuuston ja -hallituksen, tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen alaisten jaostojen ja toimikuntien pöytäkirjatuotannosta, päätösten toimeenpanosta, keskusarkistosta, ict-palveluista, asianhallinta- ja sopimusjärjestelmästä, henkilöstöhallinnon ja laskentatoimen tehtävistä sekä muista keskitetysti tuotettavista toimistotukipalveluista.

Tavoitteet 2022:

- sote-muutoksen keskeneräisten toimien loppuun saattaminen ja muutoksen jälkeisen toiminnan vakiinnuttaminen
- keskeisten tukipalvelusovellusten ja -toimintojen tehostaminen
- ict-toiminnan kehittäminen edelleen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Otetaan käyttöön vuonna 2021 viivästynyt ulkoisen toimijan palkka- ja henkilöstöhallinto-ohjelma. Tämä vahvistaa esimiesten parempaa hallintaa omasta henkilökunnastaan. Lisäksi henkilöstöpäätökset siirtyvät asianhallintaohjelmasta henkilöstöhallinto-ohjelmaan.
- Kehitetään asianhallintaohjelmaa mm. ottamalla sähköinen allekirjoitus käyttöön.
- Luodaan whistleblowing-direktiivin mukainen kanava väärinkäytösilmoitusten ilmoittamiseen ja käsittelyyn.
- Kehitetään uuden taloustilastoinnin vaatimusten mukaista raportointia.
- Jatketaan ict-toiminnan kehittämistä tavoitteena nykyvaatimusten mukainen käytettävyys sekä tietosuoja ja tietoturva-vaatimukset.
- Aloitetaan markkinointistrategiaan liittyen kunnan nettisivujen uudistamisen suunnittelu ja päivittäminen.

1500	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	49 681	34 710	38 550	38 550	111,1 %	39 128	39 715
Kulut	-1 058 799	-1 118 681	-1 116 318	-1 116 318	99,8 %	-1 134 779	-1 151 800
Netto	-1 009 118	-1 083 971	-1 077 768	-1 077 768	99,4 %	-1 095 651	-1 112 085
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	11 207	6 500	30 000	30 000	***		
Kulut	-1 020 832	-1 076 651	-1 077 280	-1 077 280	100,1 %		
Netto	-1 009 625	-1 070 151	-1 047 280	-1 047 280	97,9 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	38 474	28 210	8 550	8 550	30,3 %		
Kulut	-37 967	-42 030	-39 038	-39 038	92,9 %		
Netto	507	-13 820	-30 488	-30 488	220,6 %		

Tehtäväalue: 1700 Kunnan tilat ja osakehuoneistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Talusjohtaja

Toiminta-ajatus

Monipuolinen ja markkinahinnat huomioiva asuin-, liike- ja teollisuustonttitarjonta ja kaavoituksen onnistuminen ovat keskeisiä kunnan elinvoimaisuuden kannalta. Giga-Vaasan kehittymisen myötä kunnan tonttitarjonta on saatava houkuttelevaksi uusille kuntalaisille. Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa voimakkaasti tonttimyyntiin.

Hoidetaan ja hyödynnetään kunnan metsä- ja maa-alueita suunnitelmallisesti metsä- ja maanostotoimikunnan avustuksella. Metsien hoidollisten toimenpiteiden tulee pohjautua ajantasaiseen metsätaloussuunnitelmaan. Puuraaka-aineen hintavaihtelut vaikuttavat puun myynnin ajoitukseen.

Tavoitteet 2022:

1. monipuolinen, kunnan elinvoimaisuutta tukeva tonttitarjonta
2. metsäomaisuuden ammattitaitoinen hoito ja hyödyntäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

1. Huolehditaan siitä, että tarjolla on kuntalaisia kiinnostavia tontteja. Samalla huomioidaan Vaasan seudun kehityksen myötä muodostuva mahdollinen tonttikysynnän kasvu.
2. Toteutetaan metsänhoidollisia toimenpiteitä päivitetyn metsäsuunnitelman mukaisesti. Puun myynti pyritään ajoittamaan siten, että tuotto olisi mahdollisimman hyvä.

1700	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	203 867	141 000	131 000	131 000	92,9 %	132 965	134 959
Kulut	-44 927	-32 649	-30 415	-30 415	93,2 %	-30 872	-31 335
Netto	158 940	108 351	100 585	100 585	92,8 %	102 093	103 624
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	203 867	141 000	131 000	131 000	92,9 %		
Kulut	-44 927	-32 649	-30 415	-30 415	93,2 %		
Netto	158 940	108 351	100 585	100 585	92,8 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	0	0	0	0	***		
Netto	0	0	0	0	***		

1300 1500 1700	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	390 248	275 710	239 550	239 550	86,9 %	243 143	246 790
Kulut	-2 236 286	-2 238 819	-2 263 180	-2 263 180	101,1 %	-2 278 545	-2 312 722
Netto	-1 846 038	-1 963 109	-2 023 630	-2 023 630	103,1 %	-2 035 402	-2 065 932
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	351 774	247 500	231 000	231 000	93,3 %		
Kulut	-2 174 443	-2 177 896	-2 201 928	-2 201 928	101,1 %		
Netto	-1 822 669	-1 930 396	-1 970 928	-1 970 928	102,1 %		
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	38 474	28 210	8 550	8 550	30,3 %		
Kulut	-61 843	-60 923	-61 252	-61 252	100,5 %		
Netto	-23 369	-32 713	-52 702	-52 702	161,1 %		

3.4 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tehtäväalue: 1800 Vaalilautakunta

Esittelijä: Talousjohtaja

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, joka huolehtii valtiollisten vaalien, kuntavaalien, aluevaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten toimittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Painopisteet 2022–2024:

Vuonna 2022 on aluevaalit.

Vuonna 2023 on eduskuntavaalit.

Vuonna 2024 ovat presidentinvaalit ja EU-vaalit.

1800	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	3 000	3 000	***	3 045	3 091
Kulut	-610	-34 997	-37 426	-37 426	***	-37 987	-38 557
Netto	-610	-34 997	-34 426	-34 426	***	-34 942	-35 466
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	3 000	3 000	***		
Kulut	-528	-34 997	-37 426	-37 426	***		
Netto	-528	-34 997	-34 426	-34 426	***		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-82	0	0	0	***		
Netto	-82	0	0	0	***		

3.5 HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Terveyttä ja hyvinvointia tukevat palvelut (Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymä), kirjasto- ja kulttuuritoimi, liikuntatoimi, nuorisotoimi

Esittelijä: Terveys- ja hyvinvointijohtaja, vapaa-aikapäällikkö ja kirjastotoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Hyvinvointilautakunta toimii liikunnan, nuorisotyön, kirjaston ja kulttuuritoiminnan asiantuntijalautakuntana liikuntalain 390/2015, nuorisolain 1285/2016, kirjastolain 29.12.2016/1492 ja kulttuurilain 166/2019 mukaisesti. Lautakunta koordinoi ja kehittää toimialansa toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi kuntalaisille. Hyvinvointilautakunta toimii yhteistyössä muiden lautakuntien, hallintokuntien, yhdistysten, järjestöjen ja alueellisten toimijoiden sekä erityisesti Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän kanssa kunnan strategian mukaisesti. Tavoitteena on kaikenikäisten kuntalaisten osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä hyvä fyysinen toimintakyky.

Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymä järjestää alueen sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut 13 jäsenkunnalleen vuoden 2022 ajan. Pohjanmaan hyvinvointialue on välivaihe, jolla valmistaudutaan valtakunnalliseen sote-uudistukseen. Suunnitelmavuosien painopistealueita ovat taloudellisuus, muutosjohtaminen sekä uusien toimintamallien kehittäminen ja vakiinnuttaminen käytäntöön. Ikärakenteen muutos lisää palvelujen tarpeen määrää merkittävästi. Kouluikäisten määrä tulee laskemaan ja eläkeikäisten määrä kasvaa.

	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 662 943	1 602 380	724 280	724 280	45,2 %	726 895	729 548
Kulut	-31 723 107	-31 430 995	-33 071 150	-33 071 150	105,2 %	-2 574 053	-2 618 944
Netto	-30 060 164	-29 828 615	-32 346 870	-32 346 870	108,4 %	-1 847 158	-1 889 396
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 655 908	1 594 600	716 300	716 300	44,9 %	0	0
Kulut	-31 210 904	-30 887 704	-32 569 564	-32 569 564	105,4 %	0	0
Netto	-29 554 996	-29 293 104	-31 853 264	-31 853 264	108,7 %	0	0
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	7 035	7 780	7 980	7 980	102,6 %	0	0
Kulut	-512 203	-543 291	-501 586	-501 586	92,3 %	0	0
Netto	-505 168	-535 511	-493 606	-493 606	92,2 %	0	0

Tehtäväalue: 3000 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymään siirtyvää toimintaa tulee kunnassa edelleen seurata ja raportoida. Tämä valvontavastuu on hyvinvointilautakunnalla. Siirtymisen yhteydessä kunnan vastuulle jää edelleen joitain entisen perusturvalautakunnan alaisia toimia. Ympäristöterveydenhuollon järjestämiseksi kunta on tehnyt sopimuksen Vaasan kaupungin kanssa. Vaasan kaupunki on myös aiemmin vastannut toiminnan järjestämisestä. MLL Laihian Yhdistyksen kanssa on vuosia tehty yhteistyötä ja sitä jatketaan edelleen vuonna 2022. Kelan työmarkkinatuen kuntaosuus jää kunnan vastuulle. Lisäksi kunnalle jää joitain teknisiä kuluja, kuten vammaisten ja vanhusten tehostetun palveluasumisen välivuokraus.

3000	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 514 594	1 418 500	550 000	550 000	38,8 %	550 000	550 000
Kulut	-30 359 422	-30 009 029	-31 582 276	-31 582 276	105,2 %	-1 048 000	-1 070 000
Netto	-28 844 828	-28 590 529	-31 032 276	-31 032 276	108,5 %	-498 000	-520 000
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 514 594	1 418 500	550 000	550 000	38,8 %		
Kulut	-30 301 490	-29 953 012	-31 582 276	-31 582 276	105,4 %		
Netto	-28 786 896	-28 534 512	-31 032 276	-31 032 276	108,8 %	0	0
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-57 932	-56 017	0	0	0,0 %		
Netto	-57 932	-56 017	0	0	0,0 %	0	0

Tehtäväalue: 4500 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuritoimen lakisääteisenä tehtävänä on edistää lukemisen, kirjallisuuden, kulttuurin ja taiteen harrastamista ja niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin ja uudistuviin aineistoihin, ohjaa ja tukee tiedonhankintaa sekä tarjoaa tiloja oppimiseen.

Kunnan lakisääteisenä tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Laihian kulttuuritoimi edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja paikallidentiteetin kehittämistä tukevaa toimintaa.

Tavoitteet 2022:

- edistetään erityisesti nuorten aikuisten lukutaitoa
- kehitetään senioreiden kirjastopalveluja
- vakiinnutetaan automaattien ja omatoimiajan käyttö
- osallistutaan Eepos-kirjastojen yhteishankkeisiin
- uudistetaan kulttuuriavustusten myöntämisperusteet ja hakuajat
- järjestetään Nuukuuren viikon lisäksi 3–4 matalan kynnyksen kulttuuritapahtumaa
- realisoidaan kirjastoauto vuoden 2022 aikana

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Lisätään senioreiden digiopastusta yhteistyössä vertaisohjaajien kanssa.
- Osallistutaan Eepos-kirjastojen etätapahtumasarjaan ”Ihminen, luonto ja yhteiskunta”, kilpailutetaan painettujen lehtien ja kirjastokorttien hankinta sekä aloitetaan e-aikakauslehtien etäkäyttö.
- Toimitaan aktiivisesti Eepoksen ja alueellisen kehittämiskirjaston työryhmissä.
- Kulttuuriryhmä kokoontuu säännöllisesti.
- Tapahtumia järjestetään yhteistyössä Eepos-kirjastojen, kolmannen sektorin sekä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

4500	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	6 316	6 900	6 900	6 900	100,0 %	7 004	7 109
Kulut	-400 270	-397 279	-396 069	-396 069	99,7 %	-410 050	-416 201
Netto	-393 954	-390 379	-389 169	-389 169	99,7 %	-403 046	-409 092
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	6 316	6 900	6 900	6 900	100,0 %		
Kulut	-334 425	-325 325	-319 450	-319 450	98,2 %		
Netto	-328 109	-318 425	-312 550	-312 550	98,2 %	0	0
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-65 845	-71 954	-76 619	-76 619	106,5 %		
Netto	-65 845	-71 954	-76 619	-76 619	106,5 %	0	0

Tehtäväalue: 4700 Liikuntatoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Liikuntatoimen tavoitteena on liikuntalain (390/2015) mukaisesti edistää kuntalaisten mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa ja kilpaurheilua sekä kehittää liikunnan kansalaistoimintaa yhteistyössä paikallisten seurojen, järjestöjen, yhteisöjen, kunnan muiden toimijoiden sekä lähikuntien kanssa kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävästi.

Tavoitteet 2022:

- liikuntapoliittinen ohjelma
- monialainen hyte-yhteistyö
- kuntalaisten elintapaohjaus

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- liikuntapoliittisen ohjelman jalkauttaminen
- TEA-indikaattoritieto osaksi vaikuttavuuden seurantaa
- toimiva elintapaohjausmalli

4700	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	111 630	147 080	135 680	135 680	92,2 %	137 715	139 781
Kulut	-769 557	-838 079	-874 877	-874 877	104,4 %	-911 088	-924 754
Netto	-657 927	-690 999	-739 197	-739 197	107,0 %	-773 373	-784 973
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	104 595	139 300	127 700	127 700	91,7 %		
Kulut	-401 079	-443 416	-470 323	-470 323	106,1 %		
Netto	-296 484	-304 116	-342 623	-342 623	112,7 %	0	0
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	7 035	7 780	7 980	7 980	102,6 %		
Kulut	-368 478	-394 663	-404 554	-404 554	102,5 %		
Netto	-361 443	-386 883	-396 574	-396 574	102,5 %	0	0

Tehtäväalue: 4800 Nuorisotoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Nuorisotoimen tavoitteena on nuorisolain (1285/2016) mukaisesti nuorisotyön ja erityisnuorisotyön keinoin monialaisverkostossa tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä edistää nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisotoimi sisältää myös nuorisovaltuuston.

Tavoitteet 2022:

- nuorten osallisuus
- monialainen verkostotyö
- ohjaamo-toimintamalli
- nuorten vapaa-ajan kokoontumismahdollisuuksien parantaminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- nuorten edustukset toimielimissä ja työryhmissä
- alueellinen osallisuus ja yhteistyö
- eri toimijoiden lähipalvelukonaisuuden kehittäminen
- kokoontumistilaisuuksien valvonnan kehittäminen

4800	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	30 403	29 900	31 700	31 700	106,0 %	32 176	32 658
Kulut	-193 858	-186 608	-217 928	-217 928	116,8 %	-204 915	-207 989
Netto	-163 455	-156 708	-186 228	-186 228	118,8 %	-172 739	-175 331
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	30 403	29 900	31 700	31 700	106,0 %		
Kulut	-173 910	-165 951	-197 515	-197 515	119,0 %		
Netto	-143 507	-136 051	-165 815	-165 815	121,9 %	0	0
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-19 948	-20 657	-20 413	-20 413	98,8 %		
Netto	-19 948	-20 657	-20 413	-20 413	98,8 %	0	0

3.6 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, keskiasteen koulutus, aikuiskoulutus

Esittelijä: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Järjestetään varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, toisen asteen koulutukseen sekä aikuiskoulutukseen liittyviä palveluita kuntalaisille mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Suurin muutos lautakunnan alaisten toimintojen osalta tapahtui 1.6.2021. Silloin astui voimaan valtuuston päättämä toimielinmuutos, jonka johdosta sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnasta tuli sivistyslautakunta. Sivistyslautakunnan alaisiksi toiminnoiksi jäivät varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut sekä Alma- ja Kuula-opistojen tarjoamat palvelut.

Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymä aloittaa toimintansa 1.1.2022. Sivistystoimen psykologi-, kuraattori- ja neopsykalvelut siirtyvät kunnalta hykyyn. Palveluiden saatavuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Ikäluokkien koko syntymävuoden mukaan:

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
120	110	89	101	60	75	60	Arvio 62

Varhaiskasvatuksessa kotihoidon tuen menojen on arvioitu syntyvyyden vähenemisen myötä laskevan. Lisäksi syntyvyyden väheneminen vähentää varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan 1.8.2021 korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennetaan siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia (aiemman 50 prosentin sijaan) nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Seuraavien lasten maksu on edelleen 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Tämä muutos pienentää varhaiskasvatuksen tuloja.

Alakoulujen yksiköissä oppilasmäärät alkavat laskemaan, suurimmat ikäluokat ovat siirtymässä yläkoulun yksikköön ja sitä kautta myös lukioon. Perusopetuksessa olevien oppilaiden kokonaismäärä alkaa laskea merkittävästi vuoden 2023 jälkeen. Tämä tulee vaikuttamaan oleellisesti myös henkilöstön tarpeeseen ja mahdollisesti kouluverkkoon. Vuoden 2022 aikana oppilasmäärä ei muutu merkittävästi. Yläkoulun oppilasmäärä kasvaa noin yhden oppilasryhmän verran.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimistosihteerin työaikaa pyritään korottamaan 40 prosentista 100 prosenttiin. Tällä mahdollistetaan apulaisrehtoreiden ja varhaiskasvatuksen esimiesten työajan kohdistaminen paremmin heidän ydintehtävään.

Kouluikäisten kokonaismäärän arvio lukuvuoden alkaessa:

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1080	1078	1068	1050	977	922	859	780

	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	969 470	1 074 900	863 900	863 900	80,4 %	876 859	890 012
Kulut	-14 873 778	-14 743 287	-15 228 379	-15 228 379	103,3 %	-15 762 249	-16 066 878
Netto	-13 904 308	-13 668 387	-14 364 479	-14 364 479	105,1 %	-14 885 390	-15 176 866
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	958 149	1 074 900	863 900	863 900	80,4 %	0	0
Kulut	-12 639 723	-12 452 105	-12 908 922	-12 908 922	103,7 %	0	0
Netto	-11 681 574	-11 377 205	-12 045 022	-12 045 022	105,9 %	0	0
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	11 321	0	0	0	***	0	0
Kulut	-2 234 055	-2 291 182	-2 319 457	-2 319 457	101,2 %	0	0
Netto	-2 222 734	-2 291 182	-2 319 457	-2 319 457	101,2 %	0	0

Tehtäväalue: 4000 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Oravametsän, Hulmin ja Veturin päiväkodit, Vallinmäen ja Rauhalan esiopetusta täydentävät varhaiskasvatusyksiköt, perhepäivähoito ja Pikkupeikko perhepäivähoidon varahoitoyksikkö, 2 vuoroa tarjoavaa ryhmäperhepäivähoidoyksikköä. Kevään 2022 toimii 6 ryhmäperhepäivähoidon päiväyksikköä. Lasten kotihoidon tuki ja leikkitoiminta.

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja, päiväkodin johtaja ja perhepäivähoidon ohjaaja

Toiminta-ajatus

Tehtävänä on järjestää varhaiskasvatuslain mukainen hoitopaikka alle kouluikäisille lapsille huomioiden lapsen yksilöllisyys ja erityistarpeet sekä mahdollistaa varhainen puuttuminen. Varhaiskasvatuspaikan järjestelyaika on 4 kk ja työllistymistilanteissa 2 vk.

Varhaiskasvatusta toteutetaan 2019 päivitetyn Laihan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaan, joka pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatus ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2022:

- varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys keväällä 2022
- tukitoimien tehostaminen/varhainen puuttuminen
- liikunnallisten elämäntapojen vakiinnuttaminen varhaiskasvatusyksiköissä
- kiusaamisen ehkäiseminen/positiivisen pedagogiikan vakiinnuttaminen arkeen
- henkilöstötarpeen kartoitus keväällä ja syksyllä
- henkilöstön jaksaminen haasteellisissa ryhmissä sekä organisaatiossa tapahtuvassa muutoksessa
- varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen. Arvioidaan tilannetta kevään 2022 aikana.
- varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Keväällä 2022 uusien hoitopaikkojen luominen uusille lapsille, tammikuussa 18 lasta on ilman paikkaa. Avataan Veturin päiväkodista kolmas osasto → 2-3 työntekijän rekrytointi.
- Opin liikkuen -hanketta jatketaan ja liikuntakoordinaattorin osa-aikaista toimea jatketaan liikuntakasvatuksen edistämiseksi. Lasten, perheiden ja henkilöstön liikunnan tehostaminen.
- Kiusaamisen vastaisen suunnitelman käyttöönotto koko varhaiskasvatuksessa jatkuu (sisältyy sivistystoimen toimintastrategiaan) sekä positiivisen pedagogiikan omaksumista vahvistetaan.
- Kevään 2022 aikana pyritään rekrytoimaan pätevää henkilöstöä tarpeen mukaan.
- Varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden lasten määrä on suuri, jolloin ryhmien muodostaminen haastavaa ja henkilöstöä kuormittavaa varsinkin ryhmäperhepäivähoidossa, syksyllä muutoksia ryhmien määrässä > kehityskeskustelut ja palaverit sekä neuvottelut ym. tuki em. muutoksessa.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen organisaation päivittäminen ja tarvittaessa rekrytointi.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Lapsia yhteensä vuoden lopussa	425	404	404	363	350
Päiväkodeissa 2–5 v	160	146	143	142	134
Pk:n esiopetus osap.hoito	70	59	69	61	49
Koulujen esiopetus osap.hoito					
leikkitoiminta syksy 2014 alk.	30	25	25	25	26
Ryhmäpph:ssa	75	106	102	70	87
Perheph:ssa	90	68	65	65	54
Kotihoidontuen piirissä olevia perheitä/ lapsia	160/225	139/177	124/159	105/125	100/123

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	3 687 486	3 747 165	3 536 338	3 094 816	3 340 627
Nettomenot/lapsi/v					
- päiväkotii/2–5v (Oravametsä)	7 111	6 821	6 794	7 211	6 924
- ryhmäpph/päiväryhmät	7 432	7 070	6 083	6 312	6 773
- ryhmäpph/vuoroyksiköt	8 529	8 513	8 042	8 752	9 780
- pph + vararyhmä	7 139	7 504	8 964	8 537	9 179

* Nettomenoa/ryhmäperhepäivähoidon lapsi on vaikea arvioida v. 2022, koska osa yksiköistä toimii vain osan vuotta.

4000	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	643 560	709 500	640 500	640 500	90,3 %	650 108	659 859
Kulut	-4 179 898	-3 804 316	-3 981 127	-3 981 127	104,6 %	-4 121 661	-4 183 486
Netto	-3 536 338	-3 094 816	-3 340 627	-3 340 627	107,9 %	-3 471 553	-3 523 627
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	643 560	709 500	640 500	640 500	90,3 %		
Kulut	-3 882 623	-3 502 167	-3 669 125	-3 669 125	104,8 %		
Netto	-3 239 063	-2 792 667	-3 028 625	-3 028 625	108,4 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-297 275	-302 149	-312 002	-312 002	103,3 %		
Netto	-297 275	-302 149	-312 002	-312 002	103,3 %		

Tehtäväalue: 4100 Esiopetus

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja ja päiväkodin johtaja

Toiminta-ajatus

Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta alueellaan asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna ja oppivelvollisuuden alkamisvuonna pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille. Esiopetus on perusopetuslain mukaista suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Esiopetus ei ole koulua vaan oppimista leikin varjolla lapsen ehdoilla. Esiopetus on muuttunut velvoittavaksi 1.8.2015 alkaen. Opetus kestää 700 tuntia lukuvuodessa ja noudattaa perusopetuksen työpäiviä.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatusta ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2022:

- Esiopetukseen osallistuvien lasten päivähoidon järjestäminen siten, että koulukuljetusten tarve ja kustannukset pysyvät edelleen vähäisinä.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hallintomallin kehittäminen.
- Neuropsykiatristen lasten oikea-aikainen tukeminen sekä periaatteista ja käytänteistä sopiminen.
- Kolmiportaisen tuen kehittäminen ja yhtenäistäminen.
- Sivistystoimen toimintaohjelman jalkauttaminen.
- Toiminnallisten oppimismenetelmien vakiinnuttaminen esiopetuksessa sekä lasten osallisuuden sekä aktiivisuuden tukeminen.
- Nivelvaihe perusopetukseen joustavaksi ja toimivaksi.
- Kulttuuri- ja lukutaitojen vahvistaminen esiopetuksessa.
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma aktiiviseen käyttöön.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Täydentävän varhaiskasvatuksen järjestäminen esiopetusyksikön yhteydessä, kunnan koulukuljetusoppaan päivittäminen.
- Henkilökunnan kouluttaminen, ohjaus ja tuen antaminen.
- Varhaiskasvatuksen-alkuopetuksen lukuhankkeeseen osallistuminen.
- Erityinen tuki ja inklusio -hanke, johon osallistutaan yhdessä perusopetuksen kanssa.
- Liikuntahankkeeseen osallistuminen.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	571 613	567 254	559 640	502 247	528 876
Esiopetuslapsia	125	113	125	104	115
Nettomeno/lapsi	4 573	5 020	4 464	4 829	4 598

4100	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	16 075	5 000	0	0	0,0 %	0	0
Kulut	-575 715	-507 247	-528 876	-528 876	104,3 %	-547 545	-555 759
Netto	-559 640	-502 247	-528 876	-528 876	105,3 %	-547 545	-555 759
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	16 075	5 000	0	0	0,0 %		
Kulut	-497 853	-428 316	-442 129	-442 129	103,2 %		
Netto	-481 778	-423 316	-442 129	-442 129	104,4 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-77 862	-78 931	-86 747	-86 747	109,9 %		
Netto	-77 862	-78 931	-86 747	-86 747	109,9 %		

Tehtäväalue: 4200 Perusopetus

Kustannuspaikat: Koulutoimen hallinto, Hulmin, Isonkylän, Kirkonkylän, Rauhalan, Kylänpään ja Perälän yksiköt, pienluokat 1-6 yhteensä neljä, pienluokka 1-9, pienluokat 7-9 yhteensä kaksi, JOPO-luokka, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, yläkoulu sekä yhteispalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Sivistysjohtaja, johtava rehtori, virka-apulaisrehtorit

Toiminta-ajatus

Järjestää perusopetuslain mukaisesti opetusta oppivelvollisuusikäisille. Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintaohjelmassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatus ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Laihian kunta on päättänyt järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 2 momentissa tarkoitetuille oppilaille.

Tavoitteet 2022:

- Yhteistyön käynnistäminen sekä oppilashuollon palveluiden vahvistaminen Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän (hyky) kanssa
- TVT-strategian päivittäminen edelleen ja laitteiden hankinta sekä niihin liittyvän pedagogisen osaamisen vahvistaminen
- Yhtenäiskoulun hallintomallin kehittäminen ja arviointi
- Oppilaan ohjauksen vahvistaminen (oppivelvollisuusiän nostaminen) ja kehittäminen
- Talouden tasapainottaminen suhteessa tavoitteisiin
- Opettajien pedagogisten valmiuksien kehittäminen: pedagoginen kirjoittaminen, yhteisopettajuus, konsultaatio, haasteelliset oppilaat (Erytynen tuki ja inkluusio -hanke, johon on saatu uutta rahaa vuodelle 2022)
- Opetushallituksen kärkihankkeisiin osallistuminen
- Talouden tasapainottaminen lisäämällä hanketuloja
- Liikuntaluokkapedagogiikan kehittäminen
- Edistetään opiskelijan psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma aktiiviseen käyttöön
- Kouluakatemia toiminnan kehittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Yhteistyöverkoston luominen hyvinvointikuntayhtymään
- Digitutorryhmä päivittää strategiaa tarveharkintaisesti
- Osallistutaan kuntayhteistyönä tapahtuvaan OKM:n Erytynen tuki ja inkluusio -hankkeeseen kehittämällä opettajien pedagogisia valmiuksia
- Haetaan OPH:n kärkihankkeiden kehittämistä rahoitusta
- Haetaan OKM:n, OPH:n ja AVIn hankkeiden rahoitusta
- Laaditaan suunnitelma liikuntaluokkapedagogiikan kehittämiseksi
- Opiskeluhuollon suunnitelman toteuttaminen
- Sopu-tiimin toiminnan vakiinnuttaminen kaikkiin yksikköihin

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	-8 598 516	-8 567 908	-8 622 058	-8 892 927	-9 243 132
Oppilaat	1 005	1 041	1 062	1 087	1 078
Oppitunteja (vvk)	1 792	2 089	1 910	2 245	2 039
Kustannus €/oppilas	8 556	8 230	8 446	8 181	8 574
Oppitunteja/oppilas	1,78	1,84	1,79	2,06	1,89

4200	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	283 394	322 000	198 400	198 400	61,6 %	201 376	204 397
Kulut	-8 905 452	-9 214 927	-9 441 532	-9 441 532	102,5 %	-9 774 818	-9 989 636
Netto	-8 622 058	-8 892 927	-9 243 132	-9 243 132	103,9 %	-9 573 442	-9 785 239
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	272 438	322 000	198 400	198 400	61,6 %		
Kulut	-7 196 325	-7 444 955	-7 662 224	-7 662 224	102,9 %		
Netto	-6 923 887	-7 122 955	-7 463 824	-7 463 824	104,8 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	10 956	0	0	0	***		
Kulut	-1 709 127	-1 769 972	-1 779 308	-1 779 308	100,5 %		
Netto	-1 698 171	-1 769 972	-1 779 308	-1 779 308	100,5 %		

Tehtäväalue: 4300 Toisen asteen koulutus

Kustannuspaikat: Lukio

Tilivelvollinen viranhaltija: Lukion rehtori ja sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Laihian lukio antaa lukiolain (21.8.1998/629) mukaista opetusta. Laihian lukio toimii tasokkaana yleislukiona, joka mahdollistaa jatko-opinnot yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ja muihin kolmannen asteen oppilaitoksiin. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton joustavuutta ja ajankohtaisuutta korostaen. Toiminta määräytyy lukiolain ja -asetuksen mukaisena, lukuvuosittain lukion johtokunnan hyväksymän työ- ja toimintasuunnitelman mukaan.

Tavoitteet 2022:

- Lukio antaa hyvät valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintoihin.
- Kansainvälisyyskasvatusta kehitetään ja vahvistetaan.
- Lukio kehittää yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyötä ja työelämään tutustumista. Yhteistyökurseja tarjotaan Vaasan yliopiston kanssa. Työelämään tutustumisesta järjestetään mm. yrittäjävierailuja. Tavoitteena on sujuvampi siirtyminen korkeakouluopintoihin ja työelämään.
- LOPS 2021 kehitystyö jatkuu. Sen myötä laaja-alainen osaaminen korostuu.
- Hyvinvoinnin vahvistaminen ja opiskelijan tukeminen jaksamisessa ja paluuta opetuksen normioloihin tuetaan.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Kattava ja monipuolinen kurssitarjonta lukiolaisten käytössä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan laajemmin kuin mitä lukiolaki edellyttää.
- Erasmus-hanke toiminnassa. Opintomatkat ulkomaille toteutetaan epidemian tuoman tauon jälkeen.
- Vaasan yliopiston tutustumiskurseja tarjotaan lukion opiskelijoille. Tutustumiskäyntejä tehdään yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Lukiossa vierailee jatkokoulutuspaikkojen edustajia esitelmöimässä. Työelämän asiantuntijoita vierailee koulussa.

- Laaja-alaista osaamista vahvistetaan lukion opetuksessa ja Erasmus-hankkeessa.
- Koronatukihankkeen puitteissa opiskelijoille tarjotaan vahvaa tukea pandemian aiheuttamiin opiskelutavoitteiden puutteisiin ja siirtymiseen opetuksen normaalitilanteeseen.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja / lukiokoulutus

Tunnusluvut	TA 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	-937 693	-954 459	-954 842	-1 069 944
Opiskelijat	127	144	145	147
Kurssit (vvk)	196	195	200	200
Kustannus €/oppilas	7 383	6 617	6 585	7 278

4300	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	26 441	38 400	25 000	25 000	65,1 %	25 375	25 756
Kulut	-980 900	-993 242	-1 094 944	-1 094 944	110,2 %	-1 133 596	-1 150 599
Netto	-954 459	-954 842	-1 069 944	-1 069 944	112,1 %	-1 108 221	-1 124 843
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	26 076	38 400	25 000	25 000	65,1 %		
Kulut	-845 366	-853 112	-953 544	-953 544	111,8 %		
Netto	-819 290	-814 712	-928 544	-928 544	114,0 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	365	0	0	0	***		
Kulut	-135 534	-140 130	-141 400	-141 400	100,9 %		
Netto	-135 169	-140 130	-141 400	-141 400	100,9 %		

Tehtäväalue: 4400 Aikuiskoulutus

Tilivelvollinen viranhaltija: Kansalaisopisto Alman rehtori sekä sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto Alma ja Kuula-opisto tarjoavat vapaan sivistystyön palveluja Laihian asukkaille. Opistojen kursseille voi kuitenkin ilmoittautua yli kuntarajojen. Laihian kunta ostaa taiteen perusopetuksen musiikin (instrumentit) sekä tanssin opetuksen osalta Vaasan kaupungin Kuula-opistolta. Vaasan kaupunki on vahvistanut musiikin opetuksen opetussuunnitelman, jota noudatetaan Laihian sivutoimipisteessä.

Tavoitteet 2022:

- monipuolisuus ja taloudellisuus
- kurssien sisällöt vastaavat kysyntää

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- hyvä yhteistyö toiminnassa
- tarkoituksenmukaiset toimitilat
- uusien kurssien suunnittelu kuntalaisia kuullen ja osallistaen

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja Kansalaisopisto Alman osalta

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	-211 667	-231 813	-223 555	-181 900
Kustannus €/asukas	26,29	28,99	27,96	22,7
Kurssien määrä Laihialla	129	115	115	125
Opetustunnit Laihialla	3 300	2 850	2 800	2 900

4400	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***	0	0
Kulut	-231 813	-223 555	-181 900	-181 900	81,4 %	-184 629	-187 398
Netto	-231 813	-223 555	-181 900	-181 900	81,4 %	-184 629	-187 398
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-217 556	-223 555	-181 900	-181 900	81,4 %		
Netto	-217 556	-223 555	-181 900	-181 900	81,4 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-14 257	0	0	0	***		
Netto	-14 257	0	0	0	***		

3.7 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Tekninen toimi, tilahallinta, liikennealueet, yleiset alueet, jätehuolto, liikenneolot, pelastustoimi, vesihuoltolaitos, rakennus- ja ympäristötoimi

Esittelijä: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tuotetaan kiinteistöihin, liikennealueisiin, yleisiin alueisiin, jätehuoltoon ja vesihuoltolaitokseen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tekninen lautakunta pyrkii kehittämään toimintaansa kunnan strategian mukaisesti siten, että voidaan vastata kuntalaisten, yrittäjien ja kolmannen sektorin lisääntyvän aktiivisuuden mukanaan tuomiin uusiin vaatimuksiin kunnan infran kunnosta ja laajuudesta huomioiden kunnan taloudellisten resurssien puitteet. Kehitetään teknisen osaston toimintaa vastaamaan soten aiheuttamien muutosten huomioon ottamista ja ennakoimalla.

Teknisen lautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan yhdistäminen yhdeksi lautakunnaksi 1.6.2021 alkaen vaikuttaa omalta osaltaan myös yhdistyvien lautakuntien työskentelyyn alkuvuodesta sekä uuden lautakunnan työhön loppuvuodesta.

	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	4 915 605	4 782 031	4 772 023	4 772 023	99,8 %	4 843 605	4 916 257
Kulut	-5 473 674	-5 563 494	-5 614 031	-5 614 031	100,9 %	-5 154 938	-5 232 261
Netto	-558 069	-781 463	-842 008	-842 008	107,7 %	-311 333	-316 004
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	2 006 724	1 774 355	1 763 030	1 763 030	99,4 %		
Kulut	-5 338 252	-5 435 798	-5 492 293	-5 492 293	101,0 %		
Netto	-3 331 528	-3 661 443	-3 729 263	-3 729 263	101,9 %		
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	2 908 881	3 007 676	3 008 993	3 008 993	100,0 %		
Kulut	-135 422	-127 696	-121 738	-121 738	95,3 %		
Netto	2 773 459	2 879 980	2 887 255	2 887 255	100,3 %		

Tehtäväalue: 5100 Tekninen toimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on tarjota mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille sekä kunnan eri toimialoille. Tehtävänä on päätöksentekoon liittyvien asioiden valmistelu, toiminnan

johtaminen, kesäpestin järjestäminen sekä suunnittelu, rakennuttaminen ja rakentaminen. Pienemmät hankkeet suunnitellaan ja rakennetaan omana työnä. Pääosa suunnittelusta ja rakentamisesta ostetaan.

Tavoitteet 2022:

- tuottaa palveluja kunnan eri osastoille nopeasti ja kustannustehokkaasti

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- panostetaan hankkeiden suunnitteluun sekä tarjouskilpailutuksiin
- henkilöstön koulutus ja kustannustietoisuuden ylläpito
- kehitetään esimiestyötä

5100	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	4 131	0	4 000	4 000	***	4 060	4 121
Kulut	-260 081	-258 421	-274 323	-274 323	106,2 %	-284 007	-288 267
Netto	-255 950	-258 421	-270 323	-270 323	104,6 %	-279 947	-284 146
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	4 131	0	4 000	4 000	***		
Kulut	-244 476	-242 083	-258 763	-258 763	106,9 %		
Netto	-240 345	-242 083	-254 763	-254 763	105,2 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-15 605	-16 338	-15 560	-15 560	95,2 %		
Netto	-15 605	-16 338	-15 560	-15 560	95,2 %		

Tehtäväalue: 5200 Tilahallinta

Tilivelvollinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Ylläpidetään kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja tarjoten käyttäjille mahdollisimman terveelliset ja viihtyisät työskentelyolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Tavoitteet 2022:

- käyttäjillä terveelliset olosuhteet
- kustannusten hallinta ja energiansäästön toteutuminen
- toiminnan palvelurakenteen kehittäminen käyttäjien tarpeiden mukaisiksi
- alati muuttuvien säädösten ja määräysten toteutuminen kiinteistöissä

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- Ennakoiva kiinteistöhoito ja korjaustarpeiden havainnointi. Ongelmiin reagointi nopeasti ja ammattitaitoisesti.
- Kulujen ja energiakulutuksen systemaattinen seuranta ja muutoksiin reagointi.
- Hallintokuntien välinen yhteistyö olemassa olevien resurssien mukaisesti, omat työt tulevat ensisijaisesti tehtäväksi.

- Henkilökunnan kouluttautuminen, nykyisin vain lakisääteiset koulutukset.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kulut	2 787 094	2 433 868	2 550 768	2 550 868
Kunnossapidettävät tilat, Hm ²	36 080	30 215	29 385	29 385
Energiaa säästävien investointien	3	1	0	1
Ylläpitokustannukset, euroa/Hm ² /a	77,25	83,65	86,87	86,74

5200	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	3 488 200	3 471 311	3 419 303	3 419 303	98,5 %	3 470 593	3 522 651
Kulut	-2 433 868	-2 550 768	-2 550 868	-2 550 868	100,0 %	-2 640 914	-2 680 527
Netto	1 054 332	920 543	868 435	868 435	94,3 %	829 679	842 124
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	644 399	523 855	466 230	466 230	89,0 %		
Kulut	-2 367 648	-2 475 200	-2 479 481	-2 479 481	100,2 %		
Netto	-1 723 249	-1 951 345	-2 013 251	-2 013 251	103,2 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	2 843 801	2 947 456	2 953 073	2 953 073	100,2 %		
Kulut	-66 220	-75 568	-71 387	-71 387	94,5 %		
Netto	2 777 581	2 871 888	2 881 686	2 881 686	100,3 %		

Tehtäväalue: 5300 Liikennealueet

Kustannuspaikat: Kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus ja yksityistiet

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Toiminta-ajatus

Ylläpidetään liikenneväylät laatutavoitteiden mukaisesti ja kustannustehokkaasti tarjoten käyttäjille turvalliset liikkumisolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Tavoitteet 2022:

- Menokasvun hillitseminen ja seuranta. Sääolosuhteiden ennakointi teiden sorastuksille, olemassa olevan asfalttimurskan hyödyntäminen kunnan hoitamilla sorateilla.
- Jatketään sorateiden avo-ojien perkausta sekä palteiden poistoa, rumpujen toimivuus ja tarvittava vaihto määrärahan puitteissa.
- Yksityisteiden parantamiseen haetaan lisää Epo Ely:n valtion avustamaa apurahaa.
- Kesä- ja talvihoidosta vastaavien urakoitsijoiden kokoustaminen kerran kuussa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- tiieverkoston kunnontarkkailun valvonta viikoittain ja keliolosuhteiden muuttuessa
- hyvin laaditun katuverkoston peruskorjausohjelman päivittäminen
- hoidon kustannusten seuranta

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kulut	602 731	600 560	638 714	684 722
Kunnossapidettäviä katuja	68,08	68,08	68,08	68,08
Kunnossapidettäviä kl-väyliä	24,40	24,40	24,40	24,40
Kunnossapidettäviä yksityisteitä	82,65	82,65	86,2	86,2
Kadut, €/km	5 153	5 048	5 650	5 891
KL-väylät, €/km	315,53	369	300	356
Yksityistiet, €/km	2 131	2 724	2 200	2 467
Avustettavat yksityistiet, €/km	580	649	600	700

5300	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	13 804	1 500	2 700	2 700	180,0 %	2 741	2 782
Kulut	-600 560	-638 714	-684 722	-684 722	107,2 %	-701 943	-712 472
Netto	-586 756	-637 214	-682 022	-682 022	107,0 %	-699 202	-709 690
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 226	1 500	2 700	2 700	180,0 %		
Kulut	-584 756	-630 629	-676 452	-676 452	107,3 %		
Netto	-583 530	-629 129	-673 752	-673 752	107,1 %		
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	12 578	0	0	0	***		
Kulut	-15 804	-8 085	-8 270	-8 270	102,3 %		
Netto	-3 226	-8 085	-8 270	-8 270	102,3 %		

Tehtäväalue: 5400 Yleiset alueet

Kustannuspaikat: Puistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Maanmittausinsinööri

Toiminta-ajatus

Kunnan yleisten alueiden hoito, ylläpito ja kehittäminen tarjoten kuntalaisille viihtyisän ympäristön virkistäytyä.

Tavoitteet 2022:

- puistoalueiden siisti yleisilme.
- puustoisten virkistysalueiden hoidon järkevöittäminen solmimalla esimerkiksi sopimus asiantuntijatahon kanssa, joka voi myös toteuttaa alueiden hoitoa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- puistoalueiden kunnostustoimenpiteitä budjetin sallimissa rajoissa sekä sujuva ylläpito
- asiantuntijakumppanin haku puustoalueiden hoitoon

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot (ulkoiset ja sisäiset)	56 244	47 908	58 372	71 881
Puistoja kpl/ha	38 / 13,7	38 / 13,7	38 / 13,7	39 / 13,9

5400	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	5 900	0	0	0	***	0	0
Kulut	-53 808	-58 372	-71 881	-71 881	123,1 %	-72 959	-74 054
Netto	-47 908	-58 372	-71 881	-71 881	123,1 %	-72 959	-74 054
Ulkoisen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	5 900	0	0	0	***		
Kulut	-47 373	-53 468	-66 766	-66 766	124,9 %		
Netto	-41 473	-53 468	-66 766	-66 766	124,9 %		
Sisäisen							
	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-6 435	-4 904	-5 115	-5 115	104,3 %		
Netto	-6 435	-4 904	-5 115	-5 115	104,3 %		

Tehtäväalue: 5500 Jätehuolto

Kustannuspaikat: Jätehuolto

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Toiminta-ajatus

Jätehuollon taksat pidetään kuntalaisille kilpailukykyisinä. Opastetaan kuntalaisia lisäämään kierrätystä sekä kaatopaikalle menevän jätteen määrää minimoidaan.

Palveluita tehostetaan. Vuonna 2020 voimaan tulleen jätelain mukaisesti jätehuolto tulee kattamaan toiminnastaan syntyvät kustannukset.

Tavoitteet 2022:

- jätehuollon taksat alle valtakunnallisen keskiarvon
- hyötykäyttöaseman lajittelun ohjeistuksen seuranta lokakuussa 2020 alkaessa päivityksessä
- jätehuollon kustannusten minimointi
- valmistautuminen uuteen yhteistyösopimukseen yhteistoimintavelvoitteen toteuttamiseksi
- kunnan jätehuollon päivittäminen jätelainsäädännön mukaiseksi

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- valmistautuminen tuottajien korvausvastuuseen, joka astuu voimaan 1.7.2023
- tiedottaminen huolellisesta lajittelusta, lajitteluohjeiden tarvittava päivitys
- jätehuollon taksojen muutosten seuranta

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Nettomenot	94 967	135 001	233 131	137 981
Kokonaisjättemäärä tn/a ilman biokaasulaitosta	2 410	1 418	2 500	1 156
Kaatopaikkajäte tn/a	308	366	380	354

5500	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	161 401	104 500	102 000	102 000	97,6 %	103 530	105 083
Kulut	-296 402	-337 631	-239 981	-239 981	71,1 %	-248 452	-252 179
Netto	-135 001	-233 131	-137 981	-137 981	59,2 %	-144 922	-147 096
Ulkoiset menot							
Ulkoiset menot	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	160 611	104 500	102 000	102 000	97,6 %		
Kulut	-292 873	-337 481	-239 981	-239 981	71,1 %		
Netto	-132 262	-232 981	-137 981	-137 981	59,2 %		
Sisäiset menot							
Sisäiset menot	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	790	0	0	0	***		
Kulut	-3 529	-150	0	0	0,0 %		
Netto	-2 739	-150	0	0	0,0 %		

Tehtäväalue: 5600 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos ja viemärlaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Vesihuoltoinsinööri

Toiminta-ajatus

Huolehtii vesi- ja viemäriverkostojen, jätevesipuhdistamon, Tyllijoen vesilaitoksen ja jätevesipumppaamojen toiminnasta, kunnossapidosta ja rakentamisesta mahdollisimman kustannustehokkaasti turvaten hyvänlaatuisen juomaveden ja ympäristön vähäisen kuormituksen.

Tavoitteet 2022:

- puhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti
- puhdistamon energiatehokkuus paranee (hanke jatkuu)
- hulevesien päätymistä viemäriverkoston vähennetään
- vesijohtoverkoston vuotojen pitäminen vähintään nykyisellä tasolla
- vesikatkoista tiedotetaan ennakoidusti, kun mahdollista tai viipymättä
- viemäriverkon laajentaminen haja-alueelle aloitetaan

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- neuvotteluja yritysasiakkaiden kanssa, vähennetään teollisuuden kuormitusta
- puhdistamolla havaitut epäkohdat ja puutteet korjataan välittömästi
- puhdistamolla tarpeelliset hankinnat / parannukset tehdään viipymättä
- toteutetaan viemäriverkoston saneerausta määrärahojen puitteissa
- aktiivinen seuranta vuotovesien (VJ ja JV) löytämiseksi
- tekstiviestipalvelun käyttö matalalla kynnyksellä
- kadunparannusurakoiden yhteydessä saneerataan kustannustehokkaasti vesihuoltoverkkoa

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2022
Nettotulot	234 243	248 806	358 413	383 898
Laskutettu vesi/m ³	435 000	424 818	450 000	440 000
Laskutettu jätevesi/m ³	270 000	274 433	285 000	280 000

5600	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 200 040	1 137 220	1 179 920	1 179 920	103,8 %	1 197 619	1 215 583
Kulut	-951 234	-778 807	-796 022	-796 022	102,2 %	-824 122	-836 483
Netto	248 806	358 413	383 898	383 898	107,1 %	373 497	379 100
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	1 148 438	1 077 000	1 124 000	1 124 000	104,4 %		
Kulut	-936 895	-768 527	-785 980	-785 980	102,3 %		
Netto	211 543	308 473	338 020	338 020	109,6 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	51 602	60 220	55 920	55 920	92,9 %		
Kulut	-14 339	-10 280	-10 042	-10 042	97,7 %		
Netto	37 263	49 940	45 878	45 878	91,9 %		

Tehtäväalue: 5700 Liikenneolot

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Osallistutaan joukkoliikenteen seudulliseen kehitystyöhön tukemalla laihialaisten työ- ja opiskelumatkustamista.

Eri matkaketjujen yhteen sovittaminen.

Tavoitteet 2022:

- kehittää yhteistyössä ELY-keskuksen ja alueen kuntien kanssa alueellista työmatkaliikennettä
- kehittää liityntäpysäköintiä ja kevyen liikenteen pysäköintiä

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- erilaisten hanketukien hakemista tehostetaan
- käydään yhteistyöneuvottelua alueen kuntien ja ELY-keskuksen kanssa

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2022
Nettomenot	18 880	9 645	15 000	15 000
Myynti kpl	108	56	100	86
Matkustus kpl	3 082	1 247	2 500	1 875
Menot / myyty lippu	174,81	172,23	150	175
Menot / suoritettu matka	6,13	7,73	6	8

5700	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***	0	0
Kulut	-9 645	-15 000	-15 000	-15 000	100,0 %	-15 225	-15 453
Netto	-9 645	-15 000	-15 000	-15 000	100,0 %	-15 225	-15 453
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-9 645	-15 000	-15 000	-15 000	100,0 %		
Netto	-9 645	-15 000	-15 000	-15 000	100,0 %		
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	0	0	0	0	***		
Netto	0	0	0	0	***		

Tehtäväalue: 5800 Pelastustoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Pohjanmaan pelastustoimi

Toiminta-ajatus

Vaasan seudulle 1.1.2004 perustettu Pohjanmaan pelastuslaitos hoitaa Laihian palo- ja pelastustoimen tehtävät. Pelastustoimi siirtyi hyvinvointialueen hoidettavaksi 1.1.2023.

5800	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***	0	0
Kulut	-593 661	-621 153	-619 346	-619 346	99,7 %	0	0
Netto	-593 661	-621 153	-619 346	-619 346	99,7 %	0	0
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-592 227	-621 153	-619 346	-619 346	99,7 %		
Netto	-592 227	-621 153	-619 346	-619 346	99,7 %		
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	0	0	0	0	***		
Kulut	-1 434	0	0	0	***		
Netto	-1 434	0	0	0	***		

Tehtäväalue: 5900 Rakennusvalvonta- ja ympäristötoimi

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta, ympäristötoimi, mittaus- ja kaavoitus

Esittelijä: Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus

Tuotetaan rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen, kartoitus- ja mittaus- ja kiinteistön muodostamiseen ja maa-aineslupien valmisteluun mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tavoitteet 2022:

- lupakäsittelyn uudistamisen selvitystyö
- selvitystyö lakiuudistuksen vaikutuksesta toimintaan
- valtateiden vaikutusalueen osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen valmistuminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2022:

- varautuminen rakennusvalvonnan osalta sähköisen asioinnin ja arkistoinnin käyttöönottoon
- maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen varautuminen
- valtateiden vaikutusalueen osayleiskaavan luonnos nähtäville loppuvuodesta 2021 tai alkuvuodesta 2022 ja kaavaehdotus nähtäville vuoden 2022 aikana

5900	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	42 129	67 500	64 100	64 100	95,0 %	65 062	66 037
Kulut	-274 415	-304 628	-361 888	-361 888	118,8 %	-367 316	-372 826
Netto	-232 286	-237 128	-297 788	-297 788	125,6 %	-302 254	-306 789
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	42 019	67 500	64 100	64 100	95,0 %		
Kulut	-262 359	-292 257	-350 524	-350 524	119,9 %		
Netto	-220 340	-224 757	-286 424	-286 424	127,4 %		
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA2022	M-%	TS 2023	TS 2024
Tuotot	110	0	0	0	***		
Kulut	-12 056	-12 371	-11 364	-11 364	91,9 %		
Netto	-11 946	-12 371	-11 364	-11 364	91,9 %		

4 HENKILÖSTÖ

Henkilöstösuunnitelma 2022–2023

1.8.2021 kunnan toimielinorganisaatio on muuttunut. Uusi organisaatio on esitelty sivulla 8. Tämä henkilöstösuunnitelma on muutettu uuden organisaation mukaiseksi. 1.1.2022 kunnan sote-henkilöstö ja koulukuraattorit siirtyvät liikkeenluovutuksena Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään.

	TP2019	TP2020	TA2021	TA2022	TS2023
Hallinto-osasto	10,5	10,5	11,5	10	10
Perusturvalautakunta					
• toimisto, hallinto	3	3	2	***	***
• sosiaali- ja perhetyö	10,4	8,8	12	***	***
• kotihoito	28,3	32,9	34	***	***
Osasto yhteensä	41,7	44,7	47	***	***
Hyvinvointilautakunta					
• terveys- ja hyvinvointi	***	***	***	0,2	0,2
• kirjasto- ja kulttuurit.	5	5,1	5	5	5
• liikuntatoimi	5	6	7	6,8	6,8
• nuorisotoimi	4	3	2	2	2
Osasto yhteensä	14	14,1	14	14	14
Sivistyslautakunta					
• hallinto ja tukipalvelut		10	9,4	8	8
• varhaiskasvatus	70,5	73,6	61	63	63
• esiopetus	13	2,9	18	18	18
• perusopetus	105,5	105	121	120	120
• toisen asteen koulutus	10	9	10	10	10
Osasto yhteensä	199	200,5	219,4	219	219
Tekninen lautakunta					
• tekninen toimi	1,4	2	1,5	1,5	1,5
• tilahallinta	27,5	28,8	30	29	28
• liikennealueet	1	1,5	1	1,5	1,5
• yleiset alueet	1	0	0,5	0,5	0,5
• jätehuolto	0,5	1	1	1	1
• vesihuoltolaitos	6,6	5	4	4,5	4,5
• rakennusvalvonta ja ympäristötoimi	3	3	2	1,5	2
Osasto yhteensä	41	41,3	40	39,5	39
Kaikki yhteensä	306,2	311,1	331,9	282,5	282

Mukana ovat vakinaiset henkilöt 31.12.

Hallinto-osasto:

Kunnan oma IT-tuki (0,5 htv) jäi pois vuonna 2021. Terveys- ja hyvinvointijohtaja jatkaa vs.vapaa-aikapääällikkönä hyvinvointilautakunnan alaisuudessa.

Hyvinvointilautakunta:

Sote-henkilöstö siirtyy 1.1.2022 alkaen Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään.

Sivistyslautakunta:

TA2022

- Hallinto ja tukipalvelut: sihteeri 40% → 100%, kuraattorit siirtyvät Hykyyn 2022.
- Varhaiskasvatus: kahden lastenhoitajan vakinaistaminen päiväkotit Veturin kolmannen ryhmän vuoksi.
- Perusopetuksessa yhden henkilön vähennys, kun Perälän 6. rinnakkaisluokka poistuu.

TS2023

- Yläkouluun tarvitaan tuntiopettaja
- Perusopetuksessa yhden opettajan vähennys oppilasmäärän laskun myötä.

5 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA (ULKOINEN)	TP 2020	TAE 2021	TA 2022	MUUTOS% TA2020- >TA2021	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	4 972 555	4 960 000	3 577 230			
TOIMINTAKULUT	-51 412 762	-53 000 000	-53 307 807			
TOIMINTAKATE	-46 440 208	-48 040 000	-49 730 577	103,52 %	-19 237 208	-19 608 492
VEROTULOT	31 291 242	32 711 000	33 669 000	102,93 %	18 434 000	17 767 500
VALTIONOSUUDET	19 272 517	17 596 719	19 009 000	108,03 %	5 202 855	5 313 855
RAHOITUTUOTOT JA KULUT	-84 378	-80 000	-80 000	100,00 %	-137 000	-147 000
VUOSIKATE	4 039 173	2 187 719	2 867 423	131,07 %	4 262 647	3 325 863
Poistot käyttöom.	-2 072 867	-2 200 000	-2 200 000	100,00 %	-2 320 000	-2 400 000
Satunnaiset erät	0	668 000				
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	1 966 307	655 719	667 423	102 %	1 942 647	925 863

6 RAHOITUSLASKELMA

	TP 2020	TAE 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
TULORAHOITUS					
Vuosikate	4 039 173	2 187 719	2 867 423	4 262 647	3 325 863
Satunnaiset erät	0	668 000	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-58 682	-685 000	0	0	0
INVESTOINNIT					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 604 122	-3 600 000	-3 367 640	-4 480 000	-3 341 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin	8 044	35 000	160 000	220 000	160 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	78 680	1 537 423	0	0	0
VAR. TOIMINTA JA INVESTOINNIT	2 463 094	143 142	-340 217	2 647	144 863
Rahoitustoiminta					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäys	-8 954	-30 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	53 698	24 000	68 000	68 000	68 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 709 997	-2 709 997	-2 810 000	-3 010 000	-3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0	0	0
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-595 163	50 000	50 000	50 000	50 000
RAHOITUSTOIMINTA	-3 260 417	-665 997	308 000	108 000	118 000
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-797 321	-522 855	-32 217	110 647	262 863

7 INVESTOINTIOSA

KUNNANHALLITUS

	2022	2023	2024
Maa-alueet			
Tulot	50 000	50 000	50 000
Menot	-210 000	-150 000	-150 000
Netto	-160 000	-100 000	-100 000
Palkka- ja henkilöstöhallinto-ohjelma			
Tulot	0		
Menot	-100 000		
Netto	-100 000		
siirtyy vuodelta 2021			
Sähköinen allekirjoitus asianhallintaohjelmaan			
Tulot	0		
Menot	-20 000		
Netto	-20 000		
Kunnanhallitus yhteensä			
Tulot	50 000	50 000	50 000
Menot	-330 000	-150 000	-150 000
Netto	-280 000	-100 000	-100 000

SIVISTYSLAUTAKUNTA

	2022	2023	2024
Yhtenäiskoulun 1–6 lk yksiköt / kalusteet			
Tulot	0		
Menot	-31 640		
Netto	-31 640		
Sivistyslautakunta yhteensä			
Tulot	0		
Menot	-31 640		
Netto	-31 640		

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

	2022	2023	2024
Pesäpallokentän loppuunsaattaminen sis. aidat			
Tulot	0		
Menot	-144 000		
Netto	-144 000		
Pesäpallokenttä/katsomo, kuulutuskoppi			
Tulot	0		
Menot	-15 000		
Netto	-15 000		
Pesäpallokenttä/lisäkatsomo			
Tulot		0	
Menot		-10 000	
Netto		-10 000	
Pesäpallokenttä/tulostaulu			
Tulot			0
Menot			-8 000
Netto			-8 000
Hyppypatjojen suojakatokset			
Tulot	0		
Menot	-10 000		
Netto	-10 000		
Yleisurheilukentän pinnoitus			
Tulot	0		
Menot	-140 000		
Netto	-140 000		
Leikkikentät			
Tulot	0		
Menot	-10 000		
Netto	-10 000		
Hyvinvointilautakunta yhteensä			
Tulot	0	0	0
Menot	-319 000	-10 000	-8 000
Netto	-319 000	-10 000	-8 000

TEKNINEN LAUTAKUNTA

	2022	2023	2024
Talonrakennus			
Tulot	0	0	0
Menot	-225 000	-265 000	-240 000
Netto	-225 000	-265 000	-240 000
Kunnallistekniikka			
Tulot	110 000	170 000	110 000
Menot	-2 462 000	-4 055 000	-2 943 000
Netto	-2 352 000	-3 885 000	-2 833 000
Tekninen lautakunta yhteensä			
Tulot	110 000	170 000	110 000
Menot	-2 687 000	-4 320 000	-3 183 000
Netto	-2 577 000	-4 150 000	-3 073 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	2022	2023	2024
Kunnanhallitus			
Tulot	50 000	50 000	50 000
Menot	-330 000	-150 000	-150 000
Netto	-280 000	-100 000	-100 000
Sivistyslautakunta			
Tulot	0		
Menot	-31 640		
Netto	-31 640		
Hyvinvointilautakunta			
Tulot	0	0	0
Menot	-319 000	-10 000	-8 000
Netto	-319 000	-10 000	-8 000
Tekninen lautakunta			
Tulot	110 000	170 000	110 000
Menot	-2 687 000	-4 320 000	-3 183 000
Netto	-2 577 000	-4 150 000	-3 073 000
Investoinnit yhteensä			
Tulot	160 000	220 000	160 000
Menot	-3 367 640	-4 480 000	-3 341 000
Netto	-3 207 640	-4 260 000	-3 181 000

8 LIITTEET

Liite 1 Teknisen lautakunnan investointisuunnitelma 2022–2025, talonrakennus

**Liite 2 Teknisen lautakunnan investointisuunnitelma 2022–2024,
kunnallistekniikka**

LIITE 1 / talonrakennus		2022	2023	2024	2025	YHTEENSÄ
5221	Terveysasema ja lämpökeskus	70 000	110 000	40 000	0	220 000
	Käytävien uudistus, lattian laatoitus	30 000	20 000			50 000
	Vesiputkien uusiminen, koko rakennus osittain	40 000	40 000	40 000		120 000
	Jäähdytys ilmanvaihtoon		50 000			50 000
5230	Oravametsän päiväkot	0	0	15 000	0	15 000
	Ulkorakennuksen vesikaton uusiminen 170 m2			15 000		15 000
5231	Vallinmäen päiväkot	0	0	0	0	0
						0
5232	Hulmin päiväkot	15 000	0	0	0	15 000
	Peltikaton maalaus	15 000				15 000
5264	Uimahalli	0	0	0	0	0
5265	Urheilukentän rakennukset	0	0	0	0	0
						0
5266	Monitoimitalo	0	0	0	50 000	0
	Lattiapinnoitteen huoltopinnoitus (44€/m2 v. 2019)				50 000	0
5240	Hulmin koulu	0	15 000	0	0	15 000
	Liikuntasalin peltikaton maalaus		15 000			15 000
5241	Isonkylän koulu	0	0	0	0	0
						0
5242	Jokikylän liikuntasali	20 000	0	0	0	20 000
	Liikuntasalin ulkoseinien ja vesikaton kunnostus	20 000				20 000
5243	Kirkonkylän koulu	0	0	90 000	140 000	230 000
	Pihasuunnitelman toteutus			40 000		40 000
	2. ja 3. kerroksien vinylilattioiden uusiminen, 5 luokkaa, sis. asbestityöt ja mattojen uusiminen			50 000		50 000
	Julkisivun korjaus ja maalaus				140 000	140 000
5245	Kylänpään koulu	0	0	0	0	0
						0
5246	Perälän koulu	0	90 000	0	0	90 000
	Julkisivun korjaus ja maalaus		90 000			90 000
5247	Keskuskoulu	0	0	45 000	0	45 000
	Parkkialueen asfaltointi n. 3200 m2			45 000		45 000
5249	Lukio	70 000	0	0	0	70 000
	Luokkien Ilmanvaihtokoneen uusiminen	70 000				70 000
5197	Kiinteistöjen yhteisinvestoinnit	50 000	50 000	50 000	50 000	200 000
	Ennalta arvaamattomat korjaukset	50 000	50 000	50 000	50 000	200 000
YHTEENSÄ TEKNINEN LAUTAKUNTA TALONRAKENNUS		225 000	265 000	240 000	240 000	920 000

Liite 2 / kunnallistekniikka

	TA 2022	TS2023	TS2024	Kustannus yhteensä 2022–2024
Katuja rakentaminen	950 000	1 330 000	2 006 000	4 286 000
Edellisvuonna rakennettujen viimeistely	10 000	10 000		20 000
Uusien kaava-alueiden kunnallist. suunnittelu, Kalliola	20 000			20 000
Vanhojen kaava-alueiden täyd.rak.	10 000	10 000		20 000
Långominnentie (Kauppatie - Rudontie) 400m*7,5+kv 3,5m + silta 25*12m, sis.ab+val, + kauppatien kiertoliittymä			1 200 000	1 200 000
Lappalaisentien parantaminen + korotettu kv-väylä, väli Naavatie - Ampujantie 670m		500 000		500 000
Katuja perusparannus (kohteet erill. ohjelman mukaisesti)	80 000	80 000		160 000
Virkalantien perusparantaminen+ kv-väylä (3tie - Valli)180 m (sis. päällysteen)			153 000	153 000
Jaskarintien perusparannus + kv-väylä osalle matkaa korotettuna 150m		60 000		60 000
Santaloukon kaava-alue 59 tonttia (lopun 35 tonttia)			490 000	490 000
Jakkulan kaavan laajennus, 10 tonttia, kaavatiet n. 330 m			163 000	163 000
Vaalilan alue (Mäntymäki), II vaiheet		400 000		400 000
Kalliolan alue 10,5 ha	430 000			430 000
Kalliolaaksontie perusp + kv-väylä välille Vadelmatie - Ampujantie 500 m	350 000			350 000
Yhdyntien parantaminen välillä Alhontie - Kirstantie n. 650 m		270 000		270 000
Pajutie parantaminen 200 m pääll.lev. 6,5m	39 000			39 000
Pihlajatie parantaminen 70 m pääll.lev 5,5 m	11 000			11 000
Puistoalueiden rakentaminen	10 000	10 000		20 000
Keskeneräisten puistoalueiden rakentaminen ja hoito	10 000	10 000	10 000	20 000
Katuja päällysty	391 000	110 000	4 000	505 000
Uudelleenpäällysty/Pintaus, erillisen ohjelman muk.	50 000	50 000		100 000
Marjakuja 60*5,5m (talot rakentamatta, yksityisen tontteja)			4 000	4 000
Metsontie (4920m2 Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	74 000			74 000
Rajakankaantie (2640m2 Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	40 000			40 000
Mustikkatie ja Puolukkatie (2150m2 Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	32 000			32 000
Vadelmatie (2160m2 Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	32 000			32 000
Virkalantie 2, 460m + kv-väylä 340m (3220m2) väli Vallinmäentie - Joosentie Sekoitusjyrsintä 3e m2+ 8e m2 Ab)	48 000			48 000
Teerenkuja (900m2 pohjatyöt+Ab)		14 000		14 000
Peuranpolku + pp (1488m2 pohjatyöt+Ab)		22 000		22 000
Nikkarintie (2200m2x 50e m2 parannus+Ab)	44 000			44 000
Koppelokuja (n605m2) Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	9 000			9 000
Naavatie (n. 2000m2) Sekoitusjyrsintä 3e m2 + 8e m2 Ab)	30 000			30 000
Aaroninkuja n. 1600m2 (kuntalaisaloite tehty)	32 000			32 000
Virkalantien alkupää (n. 1200m2x20e/m2)		24 000		24 000
Tievalaistus	0	0		0
-				0

	TA 2022	TS2023	TS2024	Kustannus yhteensä 2022–2024
Vesilaitos rakentamiskohteet	170 000	140 000	116 000	351 000
Verkostoon liitt. + kaava-al. täyd.rak	15 000	15 000	15 000	45 000
Haja-as. alueen täyd.rak.				0
Saneeraus	10 000	10 000	10 000	30 000
Jaskarintien vesijohdon uusiminen		15 000		15 000
Santaloukon kaava-alue loput 35 tonttia			76 000	76 000
Jakkulan kaavan laajennus, 10 tonttia			15 000	15 000
Kalliolaaksontie perusp + kv-väylä välille Vadelmatie - Ampujantie 500 m	10 000			
Vaalilan alue (Mäntymäki) II vaihe		100 000		100 000
Kalliolan alue 10,5 ha	70 000			70 000
Alavesisäiliön sähköjen ja putkiston uusiminen	25 000			
Alavesisäiliön remontti ja huolto	40 000			
Viemärlaitos rakentamiskohteet	307 000	360 000	352 000	979 000
Verkostoon liitt. + kaava-al. täyd.rak	10 000	10 000	10 000	30 000
Verkoston ja kaivojen saneeraus, erill. ohjelma (kaikki betonilinjat san. muovisiksi)	40 000	20 000	20 000	80 000
Pumppaamojen saneeraus, erill. ohjelma	17 000	20 000	20 000	57 000
Haja-asutus alueiden viemärinti		150 000	165 000	315 000
Jaskarintien viemärin uusiminen		10 000		10 000
Kalliolaaksontie perusp + kv-väylä välille Vadelmatie - Ampujantie 500 m	10 000			
Santaloukon kaava-alue loput 35 tonttia			114 000	114 000
Jakkulan kaavan laajennus, 10 tonttia			23 000	23 000
Vaalilan alue (Mäntymäki) II vaihe		150 000		150 000
Puhdistamon tuloväylän uusinta	140 000			140 000
Puhdistamon ilmastuksen optimointi	30 000			
Kalliolan alue 10,5 ha	60 000			60 000
Erillishankkeet	525 000	435 000	355 000	1 315 000
Yksityisteiden parantamisohjelma, edellyttää vähintään 50 % valtionapua	50 000	110 000	50 000	210 000
Siltojen peruskorjaus (turvallisuus), edellyttää vähintään 50 % valtionapua	60 000	60 000	60 000	180 000
Koskelantien sillan muutostyöt	150 000			150 000
Alempiasteisten teiden yhteishankkeet, edellyttävät valtion mukanaoloa	100 000	100 000	100 000	300 000
Länsitie välillä Isokylä - Kylänpää tiehanke				0
Kadut ja kv: avo-ojien kunnostus	40 000	40 000	20 000	100 000
Yksityisteiden ojien kunnostus	20 000	20 000	20 000	60 000
Kadut ja klv, halkeamien juotos ja ajoratamerkintöjen uusiminen	35 000	35 000	35 000	105 000
Ratikyläntien jatke + radan alikulku - varaumana tulevaisuuteen		1 500 000		0
Ennalta-arvaamattomat korjaustyöt	70 000	70 000	70 000	210 000
Kunnallistekniikka yhteensä	2 353 000	3 885 000	2 833 000	7 456 000